

UNIVERZITA PARDUBICE

FAKULTA EKONOMICKO-SPRÁVNÍ

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

2024

ALISA MAKARYSHYNA

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní

Srovnání úrovně přidané hodnoty vytvořené ve vybraných podnicích
strojírenství

Bakalářská práce

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní
Akademický rok: 2023/2024

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Alisa Makaryshyna**
Osobní číslo: **E200131**
Studijní program: **B0413A050008 Ekonomika a management**
Specializace: **Ekonomika a provoz podniku**
Téma práce: **Srovnání úrovně přidané hodnoty vytvořené ve vybraných podnicích strojírenství**
Zadávající katedra: **Ústav podnikové ekonomiky a managementu**

Zásady pro vypracování

Cílem práce je prostřednictvím analýzy srovnat přidanou hodnotu vytvořenou ve vybraných podnicích strojírenství včetně možných doporučení pro podniky.

Osnova:

- Přidaná hodnota.
- Mezipodniková srovnání vytvořené přidané hodnoty.
- Srovnání přidané hodnoty na jednoho zaměstnance vybraných podniků se strojírenským zaměřením v časových řadách.
- Hodnocení možných příčin rozdílů, trend vývoje.

Rozsah pracovní zprávy: **cca 35 stran**
Rozsah grafických prací:
Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

JIRÁSEK, Jaroslav. Benchmarking a konkurenční zpravodajství: souměření pro soupeření. Praha: Profess Consulting, 2007. Pro podnikatele a manažery. ISBN 978-80-7259-051-3.
KOCMANOVÁ, Alena. Ekonomické řízení podniku. Praha: Linde Praha, 2013. ISBN 978-80-7201-932-8.
NENADÁL, Jaroslav, David VYKYDAL a Petra HALFAROVÁ. Benchmarking: mýty a skutečnost: model efektivního učení se a zlepšování. Praha: Management Press, 2011. ISBN 978-80-7261-224-6.
PAVELKOVÁ, Drahomíra a Adriana KNÁPKOVÁ. Výkonnost podniku z pohledu finančního manažera. Praha: Linde, 2012. ISBN 978-80-7201-872-7.
PETŘÍK, Tomáš. Procesní a hodnotové řízení firem a organizací – nákladová technika a komplexní manažerská metoda: ABC/ABM (Activity-based-costing/Activity-based-management). Praha: Linde, 2007. ISBN 978-80-7201-648-8.
VOCHOZKA, Marek. Metody komplexního hodnocení podniku. Praha: Grada, 2011. Finanční řízení. ISBN 978-80-247-3647-1.

Vedoucí bakalářské práce: **PaedDr. Alexandr Šenec**
Ústav podnikové ekonomiky a managementu

Datum zadání bakalářské práce: **1. září 2023**
Termín odevzdání bakalářské práce: **30. dubna 2024**

prof. Ing. Jan Stejskal, Ph.D. v.r.
děkan

L.S.

doc. Ing. Michaela Kotková Strítěská, Ph.D. v.r.
garant studijního programu

V Pardubicích dne 1. září 2023

Prohlašuji:

Práci s názvem Srovnání úrovně přidané hodnoty vytvořené ve vybraných podnicích strojírenství jsem vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Beru na vědomí, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, a směrnicí Univerzity Pardubice č. 7/2019 Pravidla pro odevzdávání, zveřejňování a formální úpravu závěrečných prací, ve znění pozdějších dodatků, bude práce zveřejněna prostřednictvím Digitální knihovny Univerzity Pardubice.

V Pardubicích dne 30. 04. 2024

Alisa Makaryshyna v.r.

PODĚKOVÁNÍ

Tímto chtěla bych poděkovat vedoucímu mé bakalářské práce, panu PaedDr. Alexandru Šenecovi, za jeho odbornou pomoc, vstřícnost, cenné rady a připomínky, které mi velmi pomohli při zpracování této bakalářské práce. Mé poděkování patří i mé rodině, která umožnila moje vzdělání a podporovala mě během celého bakalářského studia.

ANOTACE

Tato bakalářská práce se zabývá srovnáním vytvořené přidané hodnoty ve vybraných podnicích strojírenského průmyslu. Teoretická část práce popisuje problematiku přidané hodnoty a mezipodnikové srovnání. V praktické části se vypočítá přidaná hodnota a přidaná hodnota na jednoho zaměstnance ve zkoumaném období. Na základě provedeného výpočtu budou podniky srovnány a hodnoceny.

KLÍČOVÁ SLOVA

přidaná hodnota, trend vývoje, srovnání, hodnocení, doporučení

TITLE

The comparison of the level of value added created in selected engineering companies.

ANNOTATION

This bachelor thesis focuses on comparing the generated added value in selected engineering companies. The theoretical part of the thesis describes the issue of added value and inter-company comparison. In the practical part, the added value and added value per employee will be calculated for the studied period. Based on the conducted calculation, the companies will be compared and evaluated.

KEYWORDS

value added, trend analysis, comparison, evaluation, recommendations

OBSAH

SEZNAM ILUSTRACÍ	10
SEZNAM TABULEK	10
SEZNAM ZKRATEK A ZNAČEK	11
ÚVOD.....	12
1 VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH TEORETICKÝCH POJMŮ.....	13
1.1 Obecná charakteristika podniku	13
1.2 Efektivnost	13
1.3 Konkurence	14
1.4 Hodnota podniku.....	14
1.4.1 Ekonomická hodnota	15
1.4.2 Tržní hodnota.....	15
1.5 Mezipodnikové srovnání.....	15
1.5.1 Benchmarking.....	16
2 Finanční analýza podniku	17
2.1 Rozvaha.....	17
2.1.1 Aktiva.....	17
2.1.2 Pasiva.....	18
2.2 Výkaz zisku a ztráty	19
2.2.1 Členění výkazu	19
2.3 Výkaz cash flow	20
3 Členění VH	20
4 Přidaná hodnota: její účel, druhy a výpočty	21
4.1 Ekonomická přidaná hodnota.....	22
4.1.1 Základní struktura EVA.....	22
4.2 Tržní přidaná hodnota (MVA)	23
4.3 Cash flow přidaná hodnota (CEVA)	24
4.4 Přidaná hodnota pro akcionáře (SVA).....	25
5 Časové řady.....	25
5.1 Analýza trendu	26

6	Srovnání úrovně přidané hodnoty vytvořené ve vybraných podnicích strojírenství	27
6.1	ZAKO Turčín, spol. s.r.o.	27
6.1.1	Hlavní výsledky	28
6.1.2	Vývoj přidané hodnoty	29
6.1.3	Vývoj přidané hodnoty na zaměstnance	29
6.1.4	Zhodnocení vývoje přidané hodnoty	31
6.2	LAC, s.r.o.....	31
6.2.1	Hlavní výsledky	32
6.2.2	Vývoj přidané hodnoty	34
6.2.3	Vývoj přidané hodnoty na zaměstnance	34
6.2.4	Zhodnocení vývoje přidané hodnoty	35
6.3	Pražská strojírna a.s.....	36
6.3.1	Hlavní výsledky	37
6.3.2	Vývoj přidané hodnoty	39
6.3.3	Vývoj přidané hodnoty na zaměstnance	39
6.3.4	Zhodnocení vývoje přidané hodnoty	40
6.4	ZETOR TRACTORS a.s.....	41
6.4.1	Hlavní výsledky	42
6.4.2	Vývoj přidané hodnoty	43
6.4.3	Vývoj přidané hodnoty na zaměstnance	44
6.4.4	Zhodnocení vývoje přidané hodnoty	45
7	Shrnutí a hodnocení	46
7.1	Zhodnocení vývoje přidané hodnoty.....	46
7.2	Zhodnocení vývoje přidané hodnoty na zaměstnance	49
7.3	Doporučení pro podniky	52
	ZÁVĚR	53
	POUŽITÁ LITERATURA	54

SEZNAM ILUSTRACÍ

Obrázek 1: Šablona procesu benchmarkingu.....	16
Obrázek 2: Základní struktura aktiv	18
Obrázek 3: Základní struktura pasiv	19
Obrázek 4: Základní struktura EVA	22
Obrázek 5: Rozklad ukazatele CEVA	24
Obrázek 6: Logo ZAKO Turčín s.r.o.....	27
Obrázek 7: Logo LAC s.r.o.	32
Obrázek 8: Logo Pražská strojírna a.s.	37
Obrázek 9: Logo ZETOR TRACTORS a.s.	42
Graf 1: Křivka trendu.....	26
Graf 2: VH před zdaněním v ZAKO v letech 2018 – 2022	28
Graf 3: Vývoj přidané hodnoty v ZAKO v letech 2018 – 2022	29
Graf 4: Vývoj přidané hodnoty na zaměstnance v ZAKO v letech 2018 – 2022	30
Graf 5: VH před zdaněním v LAC v letech 2018 – 2022	33
Graf 6: Vývoj přidané hodnoty v LAC v letech 2018 – 2022	34
Graf 7: Vývoj přidané hodnoty na zaměstnance v LAC v letech 2018 – 2022	35
Graf 8: VH před zdaněním v Pražská strojírna v letech 2018 – 2022	38
Graf 9: Vývoj přidané hodnoty v Pražská strojírna v letech 2018 – 2022.....	39
Graf 10: Vývoj přidané hodnoty na zaměstnance v Pražská strojírna v letech 2018 – 2022 ...	40
Graf 11: VH před zdaněním v ZETOR v letech 2018 – 2022	43
Graf 12: Vývoj přidané hodnoty v ZETOR v letech 2018 – 2022	43
Graf 13: Vývoj přidané hodnoty na zaměstnance v ZETOR v letech 2018 – 2022	44
Graf 14: Srovnání vývoje přidané hodnoty.....	47
Graf 15: Srovnání vývoje přidané hodnoty na zaměstnance	50

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1: Ekonomické výsledky společnosti ZAKO (tis. Kč)	28
Tabulka 2: Počet zaměstnanců v společnosti ZAKO.....	30
Tabulka 3: Přidaná hodnota na 1 zaměstnance v společnosti ZAKO (tis. Kč).....	30
Tabulka 4: Ekonomické výsledky společnosti LAC (tis. Kč)	32
Tabulka 5: Počet zaměstnanců a PH na zaměstnance v společnosti LAC.....	34
Tabulka 6: Ekonomické výsledky společnosti Pražská strojírna (tis. Kč).....	37
Tabulka 7: Počet zaměstnanců a PH na 1 zaměstnance v společnosti Pražská strojírna.....	39
Tabulka 8: Ekonomické výsledky společnosti ZETOR (tis. Kč).....	42
Tabulka 9: Počet zaměstnanců a výpočet PH na zaměstnance v ZETOR	44
Tabulka 10: Přidané hodnoty ve vybraných podnicích	46
Tabulka 11: Přidané hodnoty na zaměstnance ve vybraných podnicích.	49

SEZNAM ZKRATEK A ZNAČEK

a.s. – akciová společnost

apod. – a podobně

atd. – a tak dále

č. – číslo

EVA – ekonomická přidaná hodnota

Kč – Koruna česká

kol. – kolektiv

mil. – milion

MVA – tržní přidaná hodnota

SVA – přidaná hodnota pro akcionáře

s.r.o. – společnost s ručením omezeným

např. – například

OR – obchodní rejstřík

PH – přidaná hodnota

r. – rok

tis. – tisíc

THP – tržní přidaná hodnota

tzv. – takzvaný

VH – výsledek hospodaření

VR – věcná renta

ÚVOD

Koncept přidané hodnoty se spočívá ve zjištění hodnoty, jakou podnik přidává svou činností k externě získaným vstupům. Přidaná hodnota vyjadřuje rozdíl mezi cenou, za kterou se prodávají výrobky nebo služby, a náklady na nákup a pořízení materiálů, surovin, energie, paliv apod. V současné době, přidaná hodnota rovněž i vyjadřuje konkurenceschopnost podniku a je měřítkem jeho výkonnosti, poskytujíc přehled o stavu podniku a jeho situaci na trhu. Tato bakalářská práce se zaměřuje na problematiku přidané hodnoty vytvořené ve vybraných podnicích za sledované období 5 let.

Cílem práce je prostřednictvím analýzy srovnat přidanou hodnotu vytvořenou ve vybraných podnicích strojírenství včetně možných doporučení pro podniky.

První část této práce uvádí do problematiky přidané hodnoty a vyjadřuje základní pojmy: co je podnik, efektivnost, konkurence, mezipodnikové srovnání, pojem hodnoty, v čem se spočívá přidaná hodnota a jak se vypočítá. Také jsou popsány další ukazatele přidané hodnoty: ekonomická přidaná hodnota, tržní přidaná hodnota, cash flow přidaná hodnota a přidaná hodnota pro akcionáře. Teoretická část se uzavírá kapitolou o ekonomických časových řadách a významem trendu.

Druhá část práce je zaměřená na popis vybraných podniků a praktický výpočet přidané hodnoty ve sledovaném období. Byly vybrány 4 českých podniků ve strojírenství, které působí v různých odvětvích průmyslu. Tato část bude obsahovat základní popis firem a jejich předmětů činnosti, následně budou vypočítané přidané hodnoty na základě výročních zpráv, které podniky zveřejňují v obchodním rejstříku. Grafickým způsobem bude zobrazen vývoj vytvořené přidané hodnoty a přidané hodnoty na zaměstnance, následně budou přidané i komentáře o pohybu hodnot ve sledovaném období. Dále bude následovat mezipodnikové srovnání a zhodnocení získaných ekonomických výsledků. Na závěr budou představené možné doporučení pro podniky.

1 VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH TEORETICKÝCH POJMŮ

1.1 Obecná charakteristika podniku

V obchodním zákoníku se podnik definuje jako soubor hmotných, osobních a nehmotných složek podnikání. Zahrnuje v sobě věci, práva a jiné majetkové hodnoty náležející podnikateli, které slouží nebo mají sloužit k provozu podniku, tzv. obchodní majetek.

Podnik tedy lze chápat z různých hledisek jako [1]:

- 1) subjekt, který umožňuje dodavatelům prodej surovin a materiálů a zákazníkům nákup zboží či služeb;
- 2) účelové sestavenou skupinu lidí, kteří na základě svých odborných zkušeností zabezpečují za odměnu chod podniku;
- 3) účelové sestavenou konfiguraci strojů, zařízení a objektů, vytvářející podmínky pro chod podniku.

Na základě výše uvedených charakteristik za podnik je považovaná samostatná organizovaná hospodářská jednotka, jejímž základem je pomocí pracovní síly a výrobních prostředků, které má ve vlastnictví, produkovat výrobky, které uspokojí potřeby zákazníků a přinesou zisk.

Za jednou z hlavní funkce podniku se považuje jeho výrobní činnost, jejímž cílem je tvorba zboží a služeb. Výrobou je každá kombinace výrobních faktorů, která vede k hotovému produktu, tj. přeměna vstupů ve výstupy; vychází z požadavků trhu a je ovlivněna výrobní kapacitou podniku a jeho finančními prostředky. Na výrobě podstatně záleží efektivnost podniku a konkurenční schopnost jeho výrobků. [2]

1.2 Efektivnost

Ukazatel efektivnosti, ve své podstatě, vyjadřuje úspěšnost podniku a jeho schopnost optimálně alokovat své zdroje a uspokojit požadavky trhu. Heyn (1991) uvádí, že pojem efektivnosti a hospodárnosti lze označovat jako synonymy.

Pro měření efektivity se využívá poměr mezi precizně určenými hodnotou výstupu a hodnotou vstupu. Pro vedení podniku neoddělitelnou součástí je nejen určit celkovou efektivnost výrobních faktorů, ale i vyhodnotit jednotlivé prvky podniku, které přispívají k celkovým výsledkům podnikatelské činnosti.

$$\text{Měřitko efektivity} = \frac{\text{hodnota výstupu}}{\text{hodnota vstupu}}$$

Výstupem zde jsou všechny vyrobené výrobky za určité období, které jsou vyjádřené v podobě výnosu nebo čistého zisku. Za hodnotu vstupu se považuje hodnota všech výrobních faktorů spotřebovaných při vytváření daného výstupu. [3]

V případě, že existují více prospěšných činností, situaci lze označit za efektivní, pokud jedna z těchto činností nemůže být zvýšena bez současného snížení jiné činnosti. [4]

1.3 Konkurence

Podle Zdeňka konkurence je vztah dvou a více subjektů (konkurentů). Aby subjekt byl vnímán jako konkurent a mohl vstoupit do konkurenčního vztahu, musí splňovat dvě další podmínky [5]:

- 1) být konkurenceschopným nebo disponovat konkurenčním potenciálem;
- 2) musí mít zájem o konkurenci.

V mikroekonomii konkurence se definuje jako podíl na domácím trhu a na vnějším trhu. Pokud dva kvalitativně srovnatelné produkty soutěží mezi sebou, konkurenceschopnost závisí na ceně produktů, a tedy na třech hlavních faktorech [5]:

- 1) na nákladech, zejména na nákladech na práci (mzdách), sociálních nákladech a produktivitě,
- 2) na zisku,
- 3) na směnném kurzu národní měny.

1.4 Hodnota podniku

Z finančního hlediska základním strategickým cílem je stanovení hodnoty podniku. Hodnota podniku není objektivní ukazatel, je založena na projekci budoucího vývoje. Celkovou hodnotu podniku je potřeba znát při jeho koupi nebo prodeji, vstupu nových společníku, vypořádání s vystupujícím společníkem, dědictví, likvidaci atd. Hodnota je dána užitekem, který podnik poskytuje svému majiteli. Pro její určení se používá řada různých postupů a technik, které se volí v souladu s účelem ocenění. [6]

Podnik lze oceňovat na různých hladinách [7]:

- a) hodnota brutto – hodnota podniku jako celku, podnikatelské jednotky, zahrnuje hodnotu jak pro vlastníky, tak pro věřitele
- b) hodnota netto – hodnota na úrovni vlastník podniku, v principu oceňujeme vlastní kapitál

1.4.1 Ekonomická hodnota

V mikroekonomické teorie ekonomickou hodnotu rozdělují na :

- 1) užitnou hodnotu – jde o schopností statku naplnit lidské potřeby;
- 2) směnnou hodnotu – jde o tom, že statek má užitnou hodnotu a je dostupný v omezeném množství.

Hodnota podniku je dána budoucími očekávanými příjmy (bud na úrovni vlastníků, nebo na úrovni všech investorů do podniku) převedenými na jejich současnou hodnotu. [7]

1.4.2 Tržní hodnota

Tržní hodnota podniku *THP* se vypočítá jako součet současné hodnoty volných cash flow za 5 let a současné hodnoty věčné renty *VR* (perpetuity):

$$THP = SHVCF \text{ za 5 let} + SHVR \text{ v 5. roce}$$

$$\text{Věčná renta v 5. roce} = \frac{VCF \text{ v roce } 6}{i - g}$$

kde:

i je diskontní míra (riziku přizpůsobená úroková míra),

g je očekávané tempo růstu cash flow [3]

1.5 Mezipodnikové srovnání

Mezipodnikové srovnání se považuje za komparativní analýzu, která umožňuje posoudit, porovnat a zhodnotit činnost a výsledky vybraného podniku, a postihnout jeho postavení vůči ostatním. Takové srovnání porovnává podniky, které jsou spojené mezi sebou určitými charakteristikami, a to jsou [8]:

- 1) podniky určitého průmyslového odvětví;
- 2) podniky určitého výrobního oboru;
- 3) podniky vyrábějící stejný druh výrobků;
- 4) konkurenční podniky.

Hodnoty ukazatelů se srovnávají v čase, prostoru, druhově, porovnáním skutečnosti s normou, skutečnosti s plánem. Mezipodnikové srovnání se probíhá na základě obecně doporučovaných hodnot, zkušeností, historických hodnot, cílech společností, vývoje ekonomiky a odvětvových ukazatelů. [8]

1.5.1 Benchmarking

Benchmarking je technika, při které organizace měří svůj výkon vůči nejlepším organizacím ve své třídě, určuje, jak tyto organizace dosáhly své úrovně výkonu, a využívá informace ke zlepšení své vlastní výkonnosti. Benchmarking porovnává strategie, operace a procesy. [9]

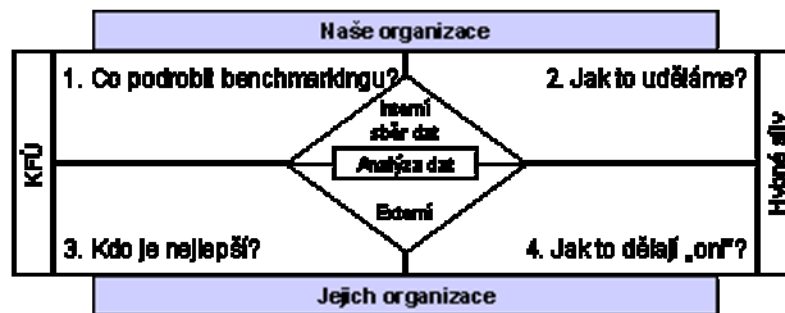
Rozdělujeme benchmarking na dvě kategorií [10]:

1) vnitřní (interní) benchmarking – se probíhá v rámci jedné organizaci, mezi jednotlivými organizačními jednotkami, divizemi, prodejní místy apod. Vyloučí problémy vyvolané nedostatkem vnitřní komunikaci;

2) vnější (externí) benchmarking – srovnává operace vlastního podniku s konkurencí; funkční benchmarking, který porovnává funkce a postupy z různých oborů s cílem najít špičkové výkony.

Procesní model benchmarkingu nastiňuje kroky, které je třeba udělat v rámci projektu benchmarkingu a se skládá ze čtyř kvadrantů, které určují specifickou posloupnost kroků a činnosti pro provedení benchmarkingu.

ŠABLONA PROCESU BENCHMARKINGU (MODEL SE ČTYŘMI KVADRANTY)

KřU – Křičkové faktory úspěchu

Obrázek 1: Šablona procesu benchmarkingu

Zdroj: [11]

Záměrem benchmarkingu je pochopení aktuální situaci podniku a stanovení cílů pro další proces zlepšování. Při úspěšné analýze podnik je schopen [11]:

- 1) lépe rozhodovat (na základě lepších informacích),
- 2) stanovit náročnější cíle,

- 3) zvýšit spokojenost zákazníků,
- 4) urychlit proces změny,
- 5) snížit náklady,
- 6) zvýšit svou konkurenceschopnost.

2 Finanční analýza podniku

Výsledky finanční analýzy podniku jsou hlavním podkladem pro ocenění podniku a stanovení jeho hodnoty, dělajíce finanční analýzu klíčovým nástrojem ve finančním řízení. Úloha finanční analýzy spočívá v posouzení finančního zdraví podniku a ve vytvoření základu pro finanční plán, na němž je následně založena hodnota výnosů. [12]

Hlavním zdrojem informací pro vypracování finanční analýzy je účetní závěrka. Dle Kislingerové (2007) „v České republice upravuje tuto oblast především zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, a dále od 1.1.2003 soubor opatření, kterými se stanoví účetní osnova a postupy účtování. Učtená závěrka je tvořená následujícími učenými výkazy [13]:

- 1) rozvaha,
- 2) výkaz zisku a ztráty,
- 3) výkaz cash flow,
- 4) příloha k účetní závěrce.

2.1 Rozvaha

Úlohou rozvahy je předvádět v písemné podobě přehled na majetek a zdroje podniku k určitému datu, zahrnující v sobě i jeho majetkovou a zdrojovou strukturu. Sestavuje se na základě bilanční rovnice, která se představuje dalším způsobem:

$$\textit{Aktiva} = \textit{vlastní kapitál} + \textit{dluhy}$$

2.1.1 Aktiva

Majetek podniku lze rozdělit na tři základní skupiny, a to jsou: stálá aktiva, krátkodobý oběžný majetek a třetí skupinu tvoří specifická skupina přechodných aktiv.

Dlouhodobý majetek se třídí do tří skupiny, a to jsou: dlouhodobý hmotný majetek, dlouhodobý nehmotný majetek a finanční majetek. K němu patří nemovitosti, technické rekultivace, předměty z drahých kovů, ložiska a samostatné věci s užitnou dobou delší než jeden rok.

Dlouhodobý nehmotný majetek tvoří zřizovací výdaje, nehmotné výsledky vědy a výzkumu, software a ocenitelná práva. Doba užití je také delší než jeden rok, proces postupného jak fyzického, tak i morálního opotřebení dlouhodobého hmotného i nehmotného majetku je vyjádřen formou odpisů. [13]

Oběžným aktivům je charakteristický měnit svou podobou a zajišťovat plynulost reprodukčního procesu. Existují ve hmotné a peněžní podobě.

Označení	AKTIVA	Běžné účetní období			Minulé období
		Brutto	Korekce	Netto	
	AKTIVA CELKEM				
A.	Pohledávky za upsaný vlastní kapitál				
B.	Dlouhodobý majetek				
B.I.	Dlouhodobý nehmotný majetek				
B.II.	Dlouhodobý hmotný majetek				
B.III.	Dlouhodobý finanční majetek				
C.	Oběžná aktiva				
C.I.	Zásoby				
C.II.	Dlouhodobé pohledávky				
C.III.	Krátkodobé pohledávky				
C.IV.	Krátkodobý finanční majetek				
D.	Časové rozlišení				

Obrázek 2: Základní struktura aktiv

Zdroj: [13]

2.1.2 Pasiva

Úlohou pasiv v rozvaze je názorné předvedení vlastního kapitálu a finančních závazků podniku. Hlavní složkou vlastního kapitálu je základní kapitál.

Cizí zdroje jsou zdroje, které si podnik zapůjčil od jiných právnických či fyzických osob na určitou dobu a za zapůjčení platí cenu, tzv. úrok. Oproti vlastnímu kapitálu mají cizí zdroje nespornou výhodu a to, že lze cenu těchto zdrojů financování zahrnout do nákladů. Pro podnik je to úspora a efekt, které ze vyjádřit pomocí následujícího vzorce [13]:

$$\text{úrok} \times (1 - \text{sazba daně z příjmu})$$

Označení	PASIVA	Stav běžného účetního období	Stav v minulém účetním období
	PASIVA CELKEM		
A.	Vlastní kapitál		
A.I.	Základní kapitál		
A.II.	Kapitálové fondy		
A.III.	Rezervní fondy		
A.IV.	Výsledek hospodaření minulých let		
A.V.	Výsledek hospodaření běžného účetního období		
B.	Cizí zdroje		
B.I.	Rezervy		
B.II.	Dlouhodobé závazky		
B.III.	Krátkodobé závazky		
B.IV.	Bankovní úvěry		
C.	Časové rozlišení		

Obrázek 3: Základní struktura pasiv

Zdroj: [13]

2.2 Výkaz zisku a ztráty

Výkaz zisku a ztráty informuje o dosaženém hospodářském výsledku. Přestavuje sebou vztah mezi výnosy dosaženými za určité období a náklady souvisejícími s jejich vytvořením. Vztah mezi výnosy a náklady lze vyjádřit následovně [13]:

$$\text{Výnosy (tržby)} - \text{náklady} = \text{zisk}$$

2.2.1 Členění výkazu

Výnosy, náklady a výsledek hospodaření tvoří obsah účetního výkazu zisku a ztráty. Tento výkaz může být sestaven v druhovém nebo účelovém členění.

Druhové členění sleduje charakter nákladů, tj. jaké druhy nákladů byly vynaloženy (např. spotřeba materiálu, odpisy dlouhodobého majetku, mzdové náklady). Během sledovaného období se jednotlivé druhy nákladů promítají do výkazu zisku a ztráty (prostřednictvím výsledkových účtů) podle časového hlediska (kdy byly vynaloženy) bez ohledu na jejich věcné hledisko (na co byly vynaloženy). [14]

V případě účelového členění se naopak sleduje důvod, z jakého vznikly náklady, tj. na jaký účel byly vynaloženy (např. na výrobu, správu, odbyt apod.). Při účelovém členění jsou náklady na výrobu zaznamenány ve výkazu zisku a ztráty až v okamžiku vykázání výnosu, k jehož uskutečnění přispěly. Náklady na správu a odbyt nelze většinou přiřadit ke konkrétnímu výkonu, a jsou tak zobrazeny ve výkaze zisku a ztráty v období, ve kterém byly vynaloženy.

I přesto, že účelové členění může být pro uživatele výhodnější (např. může odkrýt vysoké náklady na řízení), podniky ve většině případů dávají přednost druhové struktuře. Navíc česká účetní legislativa požaduje v případě použití účelového členění uvést v příloze k účetním výkazům i druhové členění nákladů. [14]

2.3 Výkaz cash flow

Výkaz cash flow slouží pro přehledné zobrazení vzniku a použití peněžních prostředků za určité účetní období a ve své podstatě je doplňkem rozvahy a výkazu zisku a ztráty. Sestavuje se na základě krátkodobého likvidního majetku, peněžních prostředků a peněžních ekvivalentů. Všechny operace se znázorňuje pomocí toku finančních prostředků, který se vytvářejí v následku realizace rozhodovacích a investičních procesů v podniku. Výkaz cash flow poskytuje informaci o vývoje finanční situaci a slouží jako nástroj pro posouzení likvidity podniku. [13]

3 Členění VH

Výsledek hospodaření členíme na [15]:

1. Povození výsledek hospodaření

Vyjadřuje se rozdílem mezi provozními výnosy a provozními náklady a porovnává obraty účtů úč. skupin 50 - 55 a obraty účtů úč. skupin 60 - 65.

Z hlediska finanční analýzy je provozní část VH nejdůležitější, z důvodu že ukazuje schopnost podniku dosahovat pozitivních efektů prostřednictvím své hlavní podnikatelské činnosti [16].

2. Finanční výsledek hospodaření

Představuje rozdíl mezi finančními výnosy a finančními náklady a porovnává obraty účtů úč. skupin 56 - 57 a obratů účtů úč. skupin 66 – 67.

3. Výsledek hospodaření před zdaněním.

4. Hospodářský výsledek za účetní období.

Ukazuje sumu finančního a provozního hospodářského výsledku, včetně odečtení daně z příjmu, tvoří celkový hospodářský výsledek. V případě podvojného účetnictví může dojít i k přerozdělení tohoto výsledku jednotlivým vlastníkům podniku.

5. Ekonomický zisk

Vytváří rozdíl mezi ekonomickými náklady (úplné náklady příležitosti výrobce) a hlavními provozními výnosy. Představuje aktuální situaci podniku a efektivnost jeho podnikatelské činnosti, je klíčovým faktorem v podnikatelském rozhodování.

6. Nerozdělený zisk.

7. Mimořádný výsledek hospodaření.

Představuje rozdíl mezi mimořádnými výnosy a mimořádnými náklady (v současně době se nekalkuluje).

K důležitým kategoriím ve výkazu patří přidaná hodnota, je tvořena hlavně odpisy, mzdou, ziskem a úroky. Pro výpočet přidané hodnoty je nezbytné mít informace o obchodní marži, výkonové spotřebě (spotřebě energie) a výkonu aktivace. Tyto údaje jsou klíčové pro určení, kolik hodnoty bylo přidáno v procesu obchodních operací a využívání zdrojů.

4 Přidaná hodnota: její účel, druhy a výpočty

Všechno co vytvářejí podniky má svou hodnotu, a pro podnikatele jedním z klíčových úkolů je mít představení o hodnotě svých výrobků a úspěšnosti své činnosti. Pro lepší přehled a možnost ocenění výkonnosti podniku existuje řada různých ukazatelů, a jedním z nich je přidaná hodnota.

Koncept přidané hodnoty se spočívá v pochopení hodnoty, kterou podnik přidává k externě nakoupeným vstupům pomocí své podnikatelské činnosti. Ve své podstatě představuje rozdíl mezi hodnotou výstupů a vstupů v procesu výroby, a ukazuje na schopnost podniku vytvářet hodnotu nad rámec primárních nákladů na vstupní prvky.

$$PH = P - MS$$

kde:

P je produkce,

MS – mezipotřeba,

PH – přidaná hodnota.

Hodnota nově vytvořená v celém národním hospodářství je součtem hodnot nově vytvořených každou ekonomickou jednotkou, tj. součtem přidaných hodnot, vyjadřující přínos každé

výrobní jednotky k důchodu pocházejícímu z produkce na úrovni celého národního hospodářství. [17]

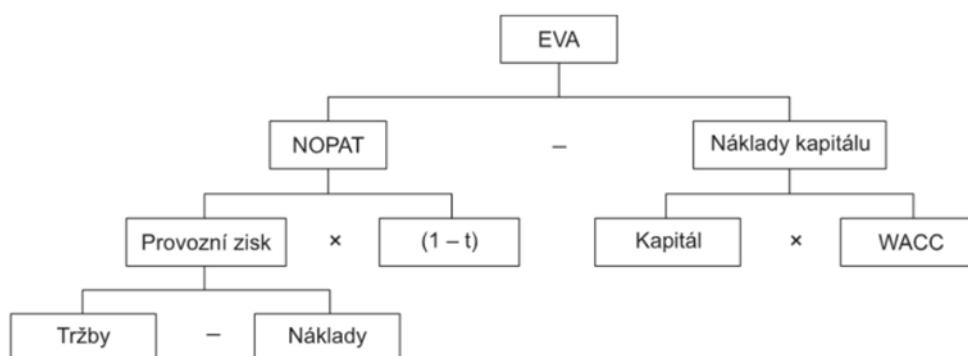
4.1 Ekonomická přidaná hodnota

Klasický koncept ekonomické přidané hodnoty rozpracovala společnost Stern Stewart, která tuto metodiku detailně popsal v roce 1990 a propojil ji s hodnotou přidanou trhem (MVA - Market Value Added).

Z pohledu ekonomické přidané hodnoty, za hlavní cíl podniku se považuje maximalizace ekonomického zisku. Nová hodnota se vytváří pokud ukazatel EVA vykazuje kladné hodnoty, mezitím jak záporná EVA ukazuje na ztrátu. Vyšší vytvořená EVA znamená vyšší hodnotu, jakou podnik přináší svým vlastníkům.

Rozdíl mezi účetním a ekonomickým ziskem je klíčovým konceptem v mikroekonomii. Účetní zisk se vypočítá jako rozdíl mezi výnosy a účetními náklady, zatímco ekonomický zisk se odvozuje jako rozdíl mezi celkovými výnosy z kapitálu a náklady na tento kapitál. Ekonomický zisk je dosažen pouze tehdy, když přesáhneme normální zisk, který vychází z průměrných nákladů kapitálu, včetně nákladů věřitelů (jako jsou úroky) a vlastníků (jako jsou oportunitní náklady). Ukazatel EVA vychází z tohoto základního principu. [13]

4.1.1 Základní struktura EVA

Obrázek 4: Základní struktura EVA

Zdroj:[18]

Výpočet EVA:

$$EVA = NOPAT - WACC \times C$$

kde:

NOPAT je čistý zisk z provozní činnosti po zdanění (Net Operating Profit After Tax)

C je celkový investovaný kapitál (Capital)

WACC – průměrně vážené náklady kapitálu (Weighted Average Cost of Capital)

Výpočet NOPAT:

$$NOPAT = EBIT \times (1 - \text{sazba daně z příjmu právnických osob})$$

kde:

EBIT je provozní zisk před úroky a zdaněním

Výpočet WACC:

$$WACC = r_d(1 - t) * \frac{D}{C} + r_e * \frac{E}{C}$$

kde:

r_d – náklady na cizí kapitál

t – sazba daně z příjmu právnických osob

D – cizí kapitál

C – celkový dlouhodobě investovaný kapitál

r_e – náklady na vlastní kapitál

E – vlastní kapitál

4.2 Tržní přidaná hodnota (MVA)

Pro přesnou identifikaci tržní přidané hodnoty firmy je nezbytná důsledná analýza souboru ukazatelů, které částečně pocházejí z podnikového informačního systému a částečně z údajů kapitálového trhu. Tato skupina ukazatelů poskytuje investorům informace o schopnosti firmy zhodnotit potenciální kapitálové investice. Z tohoto pohledu jsou rozhodující faktory jako je hodnota vlastního kapitálu, čistý zisk po zdanění, rentabilita vlastního kapitálu, kurz akcie, počet akcií a podíl zisku připadající na jednu akcii. [18]

Výpočet MVA:

$$MVA = P - BV$$

kde:

MVA – tržní přidaná hodnota

P – tržní hodnota akcií (počet akcií * cena jedné akcie na burze)

BV – účetní hodnota (vloženého vlastního kapitálu) firmy

4.3 Cash flow přidaná hodnota (CEVA)

Cash flow přidaná ekonomická hodnota je z hlediska měření výkonnosti přesnější ukazatel, kde je místo zisku použitý peněžní tok, a hodnota hrubých aktiv, jak byla definována u předchozích ukazatelů, je oceněná průměrnými váženými náklady kapitálu [18]:

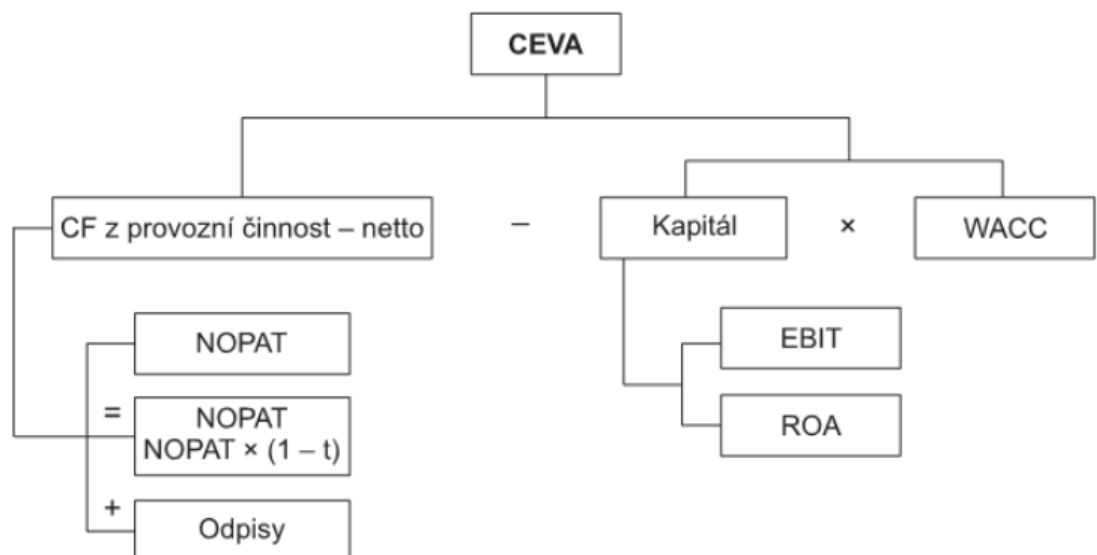
$$CEVA = NCF - GA * WACC$$

kde:

NCF je čistý provozní cash flow

GA je hrubá aktiva

WACC je vážené průměrné náklady kapitálu.

Obrázek 5: Rozklad ukazatele CEVA

Zdroj:[18]

4.4 Přidaná hodnota pro akcionáře (SVA)

Přidaná hodnota pro akcionáře (SVA) je ukazatel, který měří přidanou hodnotu podniku pro jeho investory. V podstatě ukazuje, kolik dodatečných zisků generuje podnik nad rámec nákladů na financování. Ukazatel SVA se vypočítá odečtením cizích zdrojů, vyjádřených úročenými dluhy od současné hodnoty budoucích provozních peněžních toků, které jsou zvýšené o zůstatkovou hodnotu firmy na konci hodnoceného období a pak zvýšené o hodnotu neprovozních aktiv. [18]

5 Časové řady

Statistická analýza ekonomické činnosti především zahrnuje v sobě zkoumání její dynamiky. Pro lepší přehled sledované ekonomické jevy, události a ukazatelé se uspořádají do časových řad. Ekonomické časové řady představují soubor hodnot určitého ukazatele, která je vymezena věcně a prostorově a je uspořádána v čase od minulosti směrem k přítomnosti. V ekonomice slouží k identifikaci ekonomické situací, pro pochopení chování ekonomického jevů a k předpovídání budoucího vývoje.

Existují následující druhy řad [19]:

- 1) intervalová časová řada - hodnota tohoto ukazatele závisí na délce časového intervalu sledování,
- 2) okamžiková časová řada – ukazatel řady se vztahuje k určitému okamžiku,
- 3) časová řada odvozených charakteristik - odvozeny na základě konkrétních okamžikových nebo intervalových dat.

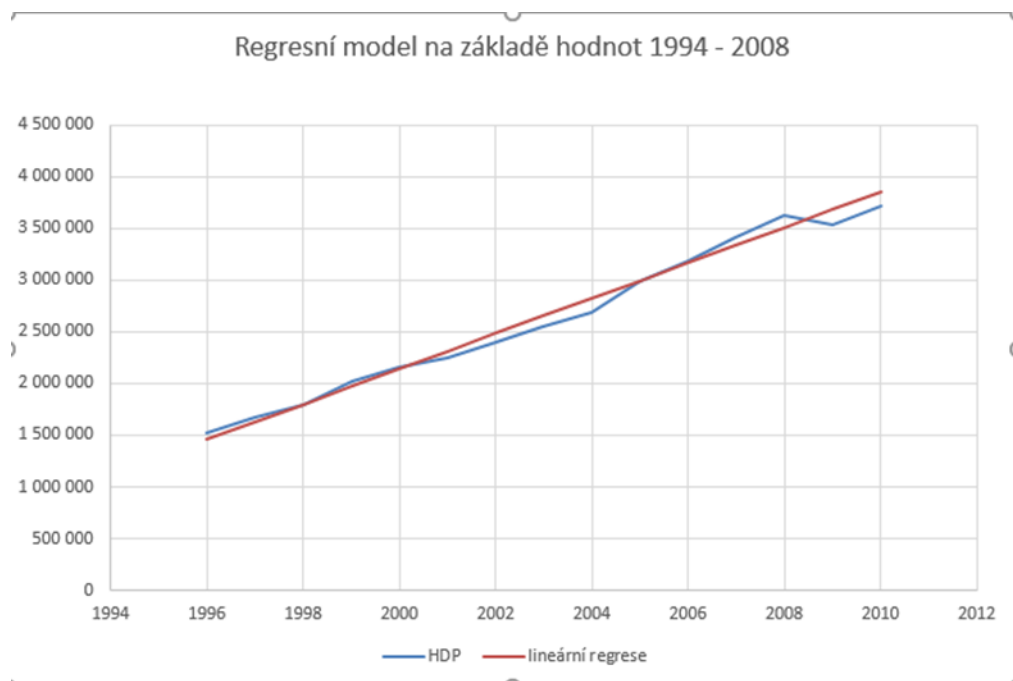
Analýzu časových řad lze provádět na základě dalších charakteristik [19]:

- 1) trend,
- 2) sezonní složka,
- 3) cyklická složka,
- 4) náhodná složka.

5.1 Analýza trendu

Jednou z metod statistického a analytického zkoumání je analýza trendu, její cílem jsou posouzení a identifikaci vzorů, trendů nebo změn v datech v průběhu času. Zabývá se zkoumáním historických dat s cílem odhalit poznatky o směru nebo tendencích určitého jevu.

Trend v časových řadách lze charakterizovat pomocí trendových funkcí a klouzavých průměrů nebo klouzavých mediánů. Trendové funkce slouží k modelování trendu v případě, že vývoj časové řady lze přibližně vyjádřit určitou matematickou funkcí času, jako jsou lineární, kvadratické, exponenciální nebo S-křivky. Klouzavé průměry nebo klouzavé mediány se používají k modelování trendu, pokud vývoj řady není rovnoměrný kvůli silnému vlivu nesystematické složky nebo v případě výskytu extrémních hodnot. [19]

Graf 1: Křivka trendu

Zdroj: [20]

Trendová analýza se uplatňuje v ekonomice s účelem informovaného rozhodování a předpovídání na základě minulého výkonu nebo chování.

6 Srovnání úrovně přidané hodnoty vytvořené ve vybraných podnicích strojírenství

Podniky autorka vybrala po dohodě s vedoucím bakalářské práce tak, aby byly zastoupeny podniky s větším i menším počtem zaměstnanců, s tržbami stovky milionů i miliardy a v Čechách i na Moravě.

Srovnání úrovně přidané hodnoty vytvořené ve vybraných podnicích strojírenství bude posuzováno podle následujících kritérií:

- velikosti celkové přidané hodnoty vytvořené podniky v jednotlivých letech a za celé sledované období,
- velikosti přidané hodnoty na jednoho zaměstnance vytvořené podniky v jednotlivých letech a za celé sledované období.

6.1 ZAKO Turčín, spol. s.r.o.

Datum vzniku a zápisu do OR: 30. července 1996

Spisová značka: C 23248 vedená u Krajského soudu v Brně

Sídlo: Březnice 363, PSČ 76001

Právní forma: Společnost s ručením omezeným

Základní kapitál: 1 000 000,- Kč

Předmět podnikání: zámečnictví, nástrojářství, kovoobráběčství, silniční motorová doprava nákladní, zprostředkovatelská činnost v oblasti výroby, obchodu a služeb, včetně poradenské činnosti s tím související, obráběčství.

Obrázek 6: Logo ZAKO Turčín s.r.o.

Zdroj:[21]

ZAKO Turčín s.r.o. (dále jen ZAKO) je rodinným strojírenským podnikem, založeným v roce 1996. Poskytuje kvalitní služby v oblasti zámečnictví, kovoobrábění a montážní celky. Základním cílem je trvalé zlepšování systému řízení kvality. Od roku 2008 zavedli systém řízení jakosti dle normy ISO 9001-2009.

V roce 2023 zaměstnává 125 pracovníků, společnost poskytuje svým zaměstnancům potřebné pracovní pomůcky a ochranné pracovní oděvy podle potřeb jednotlivých pracovišť. Z ostatních osobních nákladů společnost zajišťuje svým zaměstnancům hromadné stravování prostřednictvím dovozu stravy na pracoviště.

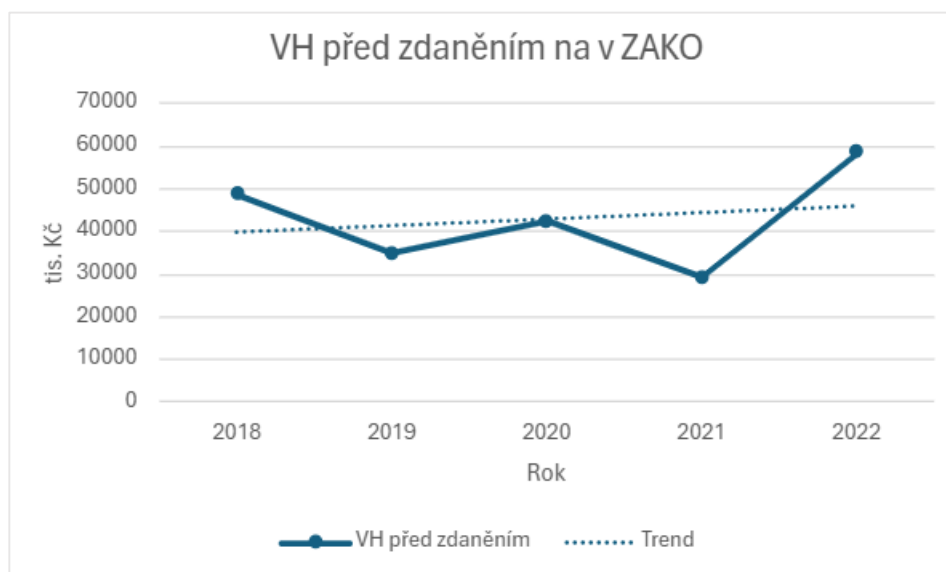
6.1.1 Hlavní výsledky

Níže jsou uvedené hlavní ekonomické výsledky společnosti za poslední pět let.

Tabulka 1: Ekonomické výsledky společnosti ZAKO (tis. Kč)

Položka	Rok				
	2018	2019	2020	2021	2022
Tržby	258 372	245 828	240 207	295 583	316 601
Přidaná hodnota	121 963	128 650	127 960	125 730	172 591
Provozní VH	49 380	31 996	46 432	28 599	51 880
VH před zdaněním	48 649	34 795	42 360	29 275	58 577

Zdroj: vlastní zpracování podle [21]

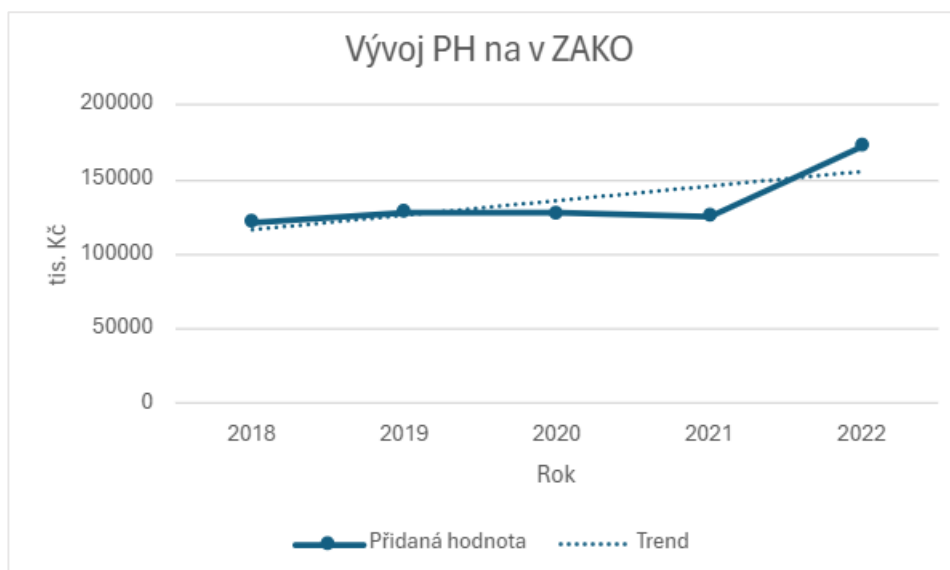
Graf 2: VH před zdaněním v ZAKO v letech 2018 – 2022

Zdroj: vlastní zpracování podle [21]

Pozitivně hodnotím růst tržeb ve sledovaném období o 23 %. Pozitivně rovněž hodnotím růst VH před zdaněním za sledované období o 20 %, jeho podíl na tržbách zůstává zhruba 18,5 %. Velmi pozivní je nárůst přidané hodnoty, která rostla o 44 % a její podíl na tržbách rostl z 47,2 % na 54,5 %.

Méně dobré výsledky zaznamenal provozní hospodářský výsledek, který vzrostl jen o 5 % a jeho podíl na tržbách klesl z 19 % na 16 %.

6.1.2 Vývoj přidané hodnoty

Graf 3: Vývoj přidané hodnoty v ZAKO v letech 2018 – 2022

Zdroj: vlastní zpracování podle [21]

Hodnoty jednotlivých let, které jsou kolísavé, byly pro tvorbu grafu č. 3 použity z tabulky č. 1. Z grafu č. 3 je vidět že přidaná hodnota v společnosti ZAKO má ve sledovaném období rostoucí trend. Maxima dosahuje v r. 2022, zatím minima v r. 2021.

6.1.3 Vývoj přidané hodnoty na zaměstnance

V následující tabulce 2 uvedené počty zaměstnanců v společnosti ZAKO v letech 2018 – 2022. Z tohoto je vidět že za poslední dva roky společnost dosáhla nejvyššího počtu zaměstnanců, a je to z důvodu vyšších objednávek v oblasti kovoobrábění.

Tabulka 2: Počet zaměstnanců v společnosti ZAKO

	Rok				
	2018	2019	2020	2021	2022
Počet zaměstnanců	119	125	124	135	135

Zdroj: vlastní zpracování podle [21]

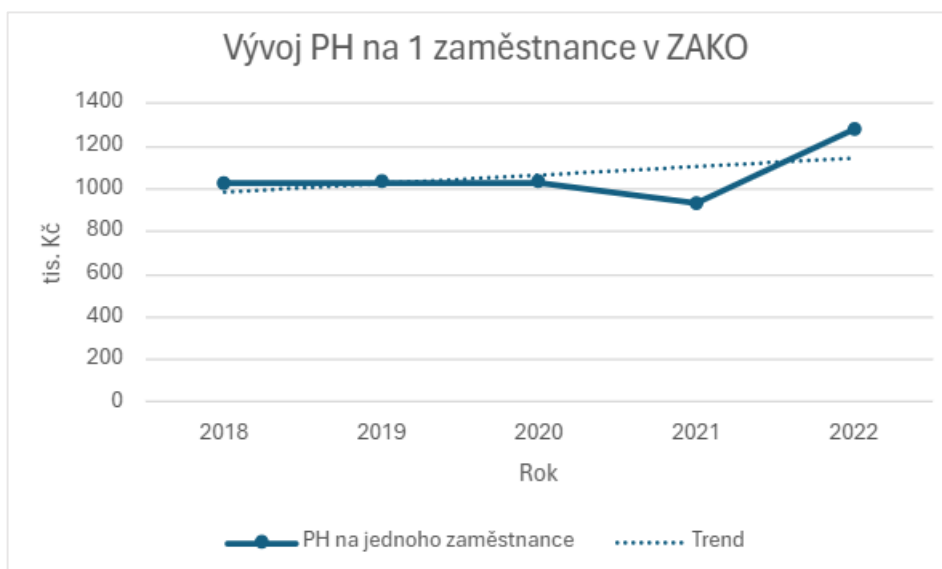
V níže uvedené tabulce 3 jsou zapsány přidané hodnoty na jednoho zaměstnance během sledovaného období. Vypočítané podle vzorce:

$$\text{Přidaná hodnota na 1 zaměstnance} = \frac{\text{přidaná hodnota}}{\text{počet zaměstnanců}}$$

Tabulka 3: Přidaná hodnota na 1 zaměstnance v společnosti ZAKO (tis. Kč)

	Rok				
	2018	2019	2020	2021	2022
PH na jednoho zaměstnance	1 024,9	1 029,2	1 031,9	931,3	1 278,5

Zdroj: vlastní zpracování podle [21]

Graf 4: Vývoj přidané hodnoty na zaměstnance v ZAKO v letech 2018 – 2022

Zdroj: vlastní zpracování podle [21]

Hodnoty jednotlivých let, které jsou kolísavé, byly pro tvorbu grafu č. 4 použity z tabulky č. 3. Z grafu je vidět že přidaná hodnota na jednoho zaměstnance společnosti ZAKO má ve sledovaném období také rostoucí trend. Maxima dosahuje v r. 2022, kdy její hodnota

vzrostla na 140 % proti roku 2018, zatímco minima v r. 2021, kdy její hodnota byla jen na 90 % proti r. 2018. V letech 2018 až 2020 se přidaná hodnota na zaměstnance měnila jen o desetiny procenta.

6.1.4 Zhodnocení vývoje přidané hodnoty

V roce 2018 společnost ukázala příznivé výsledky v porovnání s minulým rokem a neprojeví se žádné problémy. Společnost úspěšně zahájila nový projekt v oblasti produktivního obrábění a rozšířila svůj strojový park, což zvětšilo jejich kapacitu. Z hlediska každého kritéria, která byly hodnocena, je vidět růst všech ukazatelů proti r. 2017, které pozitivně ovlivnily i rozvoj trendu.

Rok 2019 přinesl pokles hodnot sledovaných ukazatelů s výjimkou přidané hodnoty, která vzrostla proti r. 2018 o 5 %.

Z důvodu koronavirové krize v r. 2020, která negativně ovlivnila celkový obrat firmy, společnost dosáhla svého minima tržeb ve sledovaném období (i když jen o 2 %). Přidaná hodnota nepatrně klesla proti minulému roku o 0,5 %. Překvapivě proti minulému roku vzrostl HV před zdaněním o 22 % a provozní hospodářský výsledek o 45 %. Firma uskutečnila stavbu centra povrchových úprav na Provodově, což rozšířilo jejich výrobní možnosti a celkem pozitivně ovlivnil vývoj firmy.

Už v r. 2021 společnost zvýšila své tržby o 23 % , což činilo 55 mil. Kč. Zahájení nového projektu spojeného s digitalizací dat navýšilo náklady, co vedlo ke nevýznamnému snížení úrovně přidané hodnoty o 2 % proti minulému roku a sestavila 127 mil. Kč.

Rok 2022 lze považovat za neúspěšnější rok v sledovaném období firmy. Kvůli otevření nového centru povrchových úprav, navýšení kapacity dělení hutního materiálu a zajištění nové montážní a skladové haly, byl dosažen významný růst všech sledovaných ukazatelů, kdy přidaná hodnota vzrostla proti r. 2021 o 40 %.

6.2 LAC, s.r.o.

Datum vzniku a zápisu do OR: 4. června 1992

Spisová značka: C 5969 vedená u Krajského soudu v Brně

Sídlo: Topolová 933, 667 01 Židlochovice

Právní forma: Společnost s ručením omezeným

Základní kapitál: 12 042 000,- Kč

Předmět podnikání: zámečnictví, nástrojářství, slévárenství, modelářství, výroba, instalace, opravy elektrických strojů a přístrojů, elektronických a telekomunikačních zařízení, výroba nebezpečných chemických látek a nebezpečných chemických přípravků a prodej chemických látek a chemických přípravků klasifikovaných jako vysoce toxické a toxické, montáž, opravy, revize a zkoušky elektrických zařízení.

Obrázek 7: Logo LAC s.r.o.

Zdroj: [22]

Česká společnost LAC s.r.o. (dále jen LAC) byla založena v roce 1992 a se zabývá výrobou pecí a sušáren pro průmyslovou a zájmovou sféru, výrobou žáruvzdorných tvarovek, servisní a obchodní činností. Na českém trhu je lídrem zároveň ve dvou segmentech průmyslové výroby - ve výrobě žárobetonových tvarovek a ve výrobě pecí a sušáren.

V roce 2008 byla otevřená pobočka v Číně, co umožnilo firmě poskytovat své výrobky a služby i na asijském trhu.

6.2.1 Hlavní výsledky

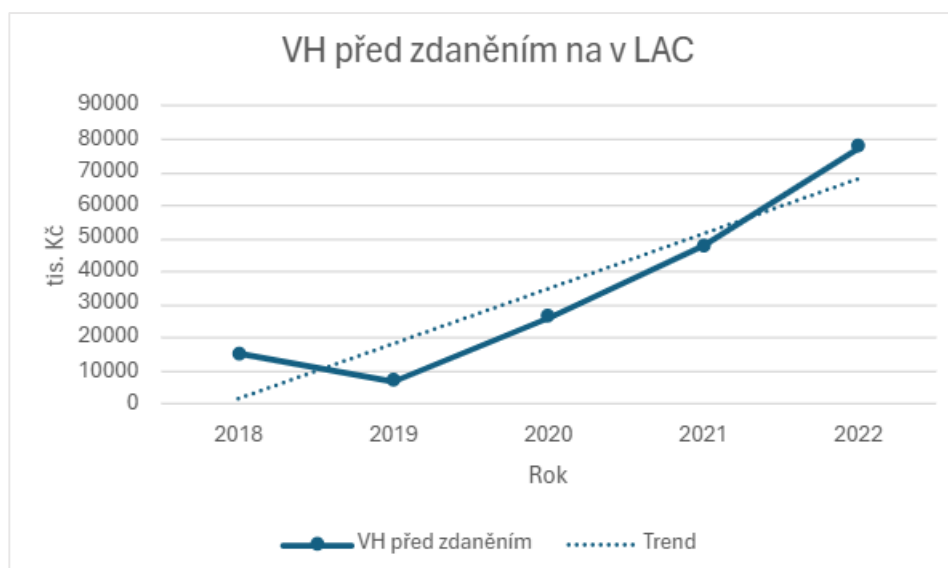
V následující tabulce č. 4 jsou uvedené ekonomické výsledky společnosti LAC. za sledované období.

Tabulka 4: Ekonomické výsledky společnosti LAC (tis. Kč)

Položka	Rok				
	2018	2019	2020	2021	2022
Tržby	337 559	307 443	343 587	451 662	590 930
Přidaná hodnota	137 980	98 951	176 390	145 960	169 752
Provozní HV	16 821	6 562	28 512	49 195	73 079
VH před zdaněním	15 259	6 943	26 491	47 955	77 653

Zdroj: vlastní zpracování podle [22]

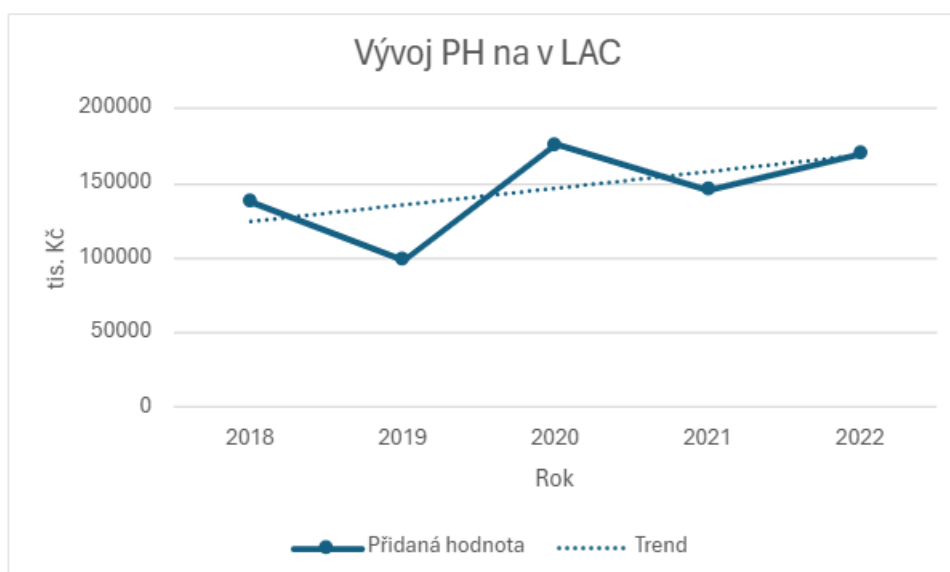
Graf 5: VH před zdaněním v LAC v letech 2018 – 2022

Zdroj: vlastní zpracování podle[22]

Za celé sledované období společnosti se podařilo navýšit své tržby o 75 %, přestože v roce 2019 došlo k jejich poklesu o 9 % proti r. 2018, z důvodu přenosu realizaci zakázek. Velmi pozitivně hodnotím vývoj VH před zdaněním (nárůst 409 %, podíl na tržbách vzrostl z 4,5 % na 13 %) a provozního VH společnosti (nárůst 334 %, podíl na tržbách vzrostl z 5 % na 12 %). V grafu č. 5 je vidět, že vývoj VH má extrémně rostoucí trend. Přidaná hodnota za této období vzrostla výrazně méně, jen o 23 % proti r. 2018, avšak došlo k propadu její podílu na tržbách z 41 % na 29 %.

6.2.2 Vývoj přidané hodnoty

V následujícím grafu č. 6 je vidět vývoj přidané hodnoty v LAC v letech 2018 – 2022.

Graf 6: Vývoj přidané hodnoty v LAC v letech 2018 – 2022

Zdroj: vlastní zpracování podle [22]

Hodnoty jednotlivých let, které jsou kolísavé, byly pro tvorbu grafu použity z tabulky č. 4. Na křivce PH je vidět dva poklesy za sledované období: první v roce 2019, který sestavil snížení PH o 28,3 % proti r. 2018, a druhý v roce 2021, který sestavil snížení 17,3 % proti roku 2020. Nehledě na jednotlivé dopady, z grafu č. 6 je vidět že přidaná hodnota v společnosti LAC má rostoucí trend.

6.2.3 Vývoj přidané hodnoty na zaměstnance

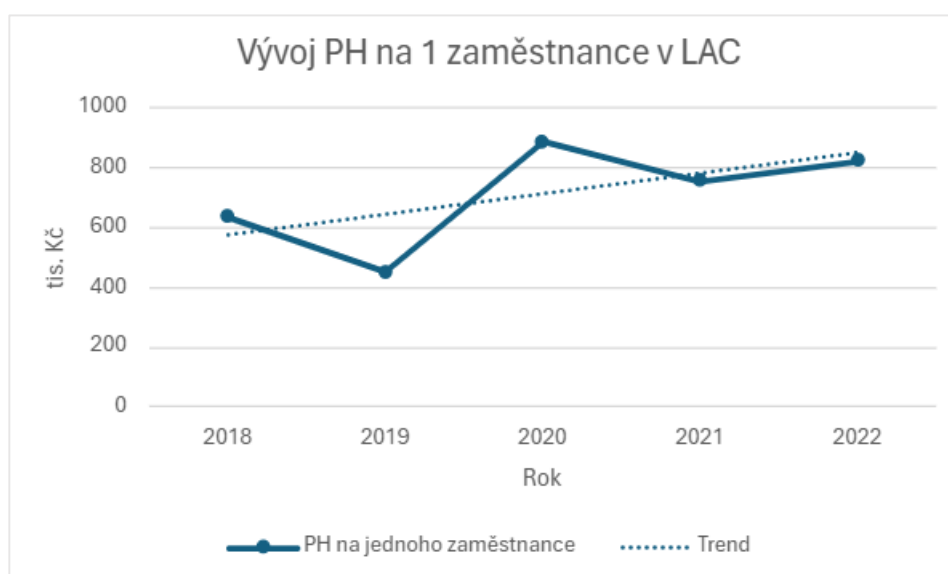
Následující tabulka č. 5 obsahuje v sobě počty zaměstnanců v společnosti LAC a vypočítané přidané hodnoty za poslední pět let.

Tabulka 5: Počet zaměstnanců a PH na zaměstnance v společnosti LAC

Položka	Rok				
	2018	2019	2020	2021	2022
Počet zaměstnanců	214	214	196	190	202
PH na jednoho zaměstnance (tis. Kč)	634,56	451,27	888,32	756,05	825,5

Zdroj: vlastní zpracování podle [22]

Hodnoty jednotlivých let, které jsou kolísavé, byly pro tvorbu grafu použity z tabulky č. 5. V grafu č. 7 je vidět, že za celé sledované období dvakrát došlo ke snížení přidané hodnoty na zaměstnance, a to v r. 2019 o 28,9 % proti roku 2018 a v r. 2021 o 14,9 % proti roku 2020. Za sledované období PH na zaměstnance společnosti LAC vzrostla o 30 %, a svého maxima dosahuje v roce 2020, což činilo 888,32 mil. Kč.

Graf 7: Vývoj přidané hodnoty na zaměstnance v LAC v letech 2018 – 2022

Zdroj: vlastní zpracování podle [22]

6.2.4 Zhodnocení vývoje přidané hodnoty

Na výše uvedených grafech je přehledně vidět, že vytvořená přidaná hodnota společnosti LAC není stabilní ve sledovaném období. Především taková situace byla ovlivněná propadem tržeb, energetickou a válečnou krizí.

V roce 2018 byla vytvořena přidaná hodnota společnosti 135 mil. Kč, což představovalo mírné zhoršení ve srovnání s předchozím rokem 2017. Hlavním důvodem takových výsledků se stalo zvýšení počtu zaměstnanců společnosti (celkem 214 pracovníků) a nutnost nárůstu jejich mezd.

Rok 2019 lze považovat za nejslabší rok: růst nákladů společnosti a současný desetiprocentní pokles tržeb, kvůli přenosu zakázek na další rok, se negativně odrazili i na přidané hodnotě společnosti za tento rok, která zaznamenala snížení o 28 % v porovnání s r. 2018. Na grafech č. 5, 6 a 7 je vidět, že v roce 2019 všechny sledované ukazatele dosahují svého minima ve sledovaném období.

Rok 2020: společnost LAC navýšila svou přidanou hodnotu o 78 % a tím dosáhla svého maxima ve sledovaném období. Podíl přidané hodnoty na tržbách vzrostl o 19 %, a činil 51 %. Díky instalaci nového typu pece na výpal žárobetonu, se společnosti podařilo snížit spotřebu elektrické energie, a to při současném nárůstu zakázek. Během roku společnosti se také podařilo snížit počet zaměstnanců o téměř 20 lidí, což se pozitivně odrazilo i na křivce vývoje přidané hodnoty na zaměstnance, která zaznamenala nárůst o 97 % proti r. 2019.

V roce 2021 v důsledku hospodářské krize, významného navýšení cen na energie a narušení dodavatelsko-odběratelských vztahu, došlo i k nárůstu nákladů na výkony o 55 % v porovnání s minulým rokem. I nehledě na zvýšení tržeb o 107 tis. Kč, vytvořená přidaná hodnota klesla o 17 % proti r. 2020. Avšak, pozitivních výsledků zaznamenali další ukazatele: VH před zdaněním vzrostl proti roku 2020 o 55 % a provozní VH vzrostl o 58 %. Během roku byla zahájena výstavba nového areálu pro výrobu žárobetonových tvarovek, která je zaměřena na rozšíření společnosti.

Zlepšení situace s dodávkami materiálů a recese jejich cen v **roce 2022** měla velmi příznivý následky pro společnost. Přidaná hodnota vzrostla o 16 % a činila 169 mil. Kč. Tím dosáhla své druhé nejvyšší úrovně ve sledovaném období. Vyšší objednávky umožnily společnosti zvětšit své pracovní síly o 12 zaměstnanců a PH na zaměstnance v tomto roce vzrostla o 9 %. Rovněž, byl zaznamenán nárůst u dalších ukazatelů: VH před zdaněním o 61,9 % a provozní VH o 48,6 %.

6.3 Pražská strojírna a.s.

Datum vzniku a zápisu do OR: 1. dubna 1994

Spisová značka: B 2318 vedená u Městského soudu v Praze

Sídlo: Praha 9 - Vinoř, Mladoboleslavská 133, PSČ 19017

Právní forma: Akciová společnost

Základní kapitál: 260 000 000,- Kč

Předmět podnikání: výroba, instalace, opravy elektrických strojů a přístrojů, elektronických a telekomunikačních zařízení, výroba drážních hnacích vozidel a drážních vozidel na dráze tramvajové, trolejbusové a lanové a železničního parku, výroba jízdních kol, vozíků pro invalidy a jiných nemotorových dopravních prostředků.

Obrázek 8: Logo Pražská strojírna a.s.

Zdroj:[23]

Hlavním předmětem činnosti společnosti Pražská strojírna a.s. (dále jen Pražská strojírna) je vývoj a výroba kolejových konstrukcí a výhybkových systémů pro tramvajovou dopravu. Kompletní servis výhybkových systémů je doplněn o další komplementy, jako jsou tramvajové výměny s pružnými výměnnými jazyky v různých modifikacích podle požadavků zákazníka, vytápění výměn, odvodnění trati a ostatní strojírenská výroba.

Jediným akcionářem společnosti je Dopravní podnik hl. m. Prahy, akciová společnost IČO: 00005886, Sokolovská 217/42, 190 22 Praha.

Každoročně celkový objem exportu představuje přibližně 30 % od celkového objemu výroby firmy, společnost úspěšně působí na trzích Austrálie, Německa, Slovenska, Polska, Belgie a od roku 2022 i v Jižní Koreji.

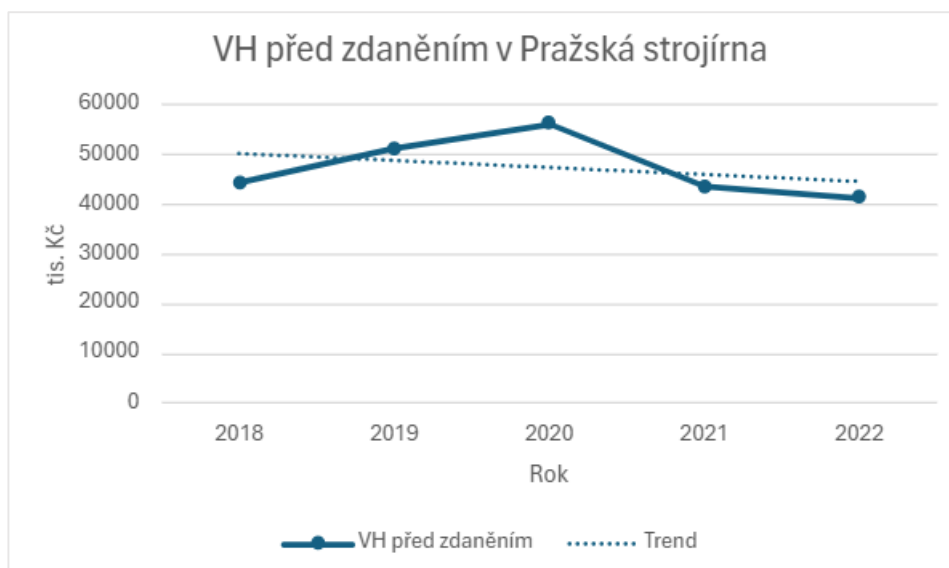
6.3.1 Hlavní výsledky

Níže uvedená tabulka č. 7 s hlavními ekonomickými výsledky společnosti v letech 2018 – 2022.

Tabulka 6: Ekonomické výsledky společnosti Pražská strojírna (tis. Kč)

Položka	Rok				
	2018	2019	2020	2021	2022
Tržby	398 896	423 806	458 973	469 926	513 135
Přidaná hodnota	140 414	148 805	155 965	154 602	189 452
Provozní HV	47 118	55 107	59 201	46 351	47 812
VH před zdaněním	44 315	51 308	56 316	43 644	41 290

Zdroj: vlastní zpracování podle [23]

Graf 8: VH před zdaněním v Pražská strojírna v letech 2018 – 2022

Zdroj: vlastní zpracování podle [23]

V předchozím grafu č.8 byl znázorněn vývoj hospodářského výsledku společnosti Pražská strojírna v letech 2018-2022. Je vidět že od roku 2021 VH před zdaněním společnosti je charakteristická klesající tendence, i přesto neustálému růstu tržeb každoročně v průměru o 6,5 %. V roce 2022 bylo zaznamenáno nejvyšší úroveň tržeb (růst o 28,6 % proti r. 2018), zatím VH před zdaněním dosáhl svého minima v sledovaném období (pokles o 6,8 % proti r. 2018, podíl na tržbách klesl z 11 % do 8 %). Pozitivně hodnotím růst přidané hodnoty, která vzrostla o 34,8 % za sledované období, a její podíl na tržbách se udržuje průměrně na 35 %.

6.3.2 Vývoj přidané hodnoty

Graf 9: Vývoj přidané hodnoty v Pražská strojírna v letech 2018 – 2022

Zdroj: vlastní zpracování podle [23]

Hodnoty jednotlivých let, které jsou mírně kolísavé, byly pro tvorbu grafu použity z tabulky č. 7. V grafu je vidět, že přidaná hodnota společnosti má mírně rostoucí trend a během sledovaného období vzrostla o 34,9 %. V roce 2021 byl nevýznamný pokles o 0,9 %, jehož příčinou bylo přerušení dodávek od dodavatelů a následné rapidní navýšení cen na suroviny a materiály, pak v roce 2022 situace se stabilizovala a společnosti se podařilo zvýšit PH o 22,5 %.

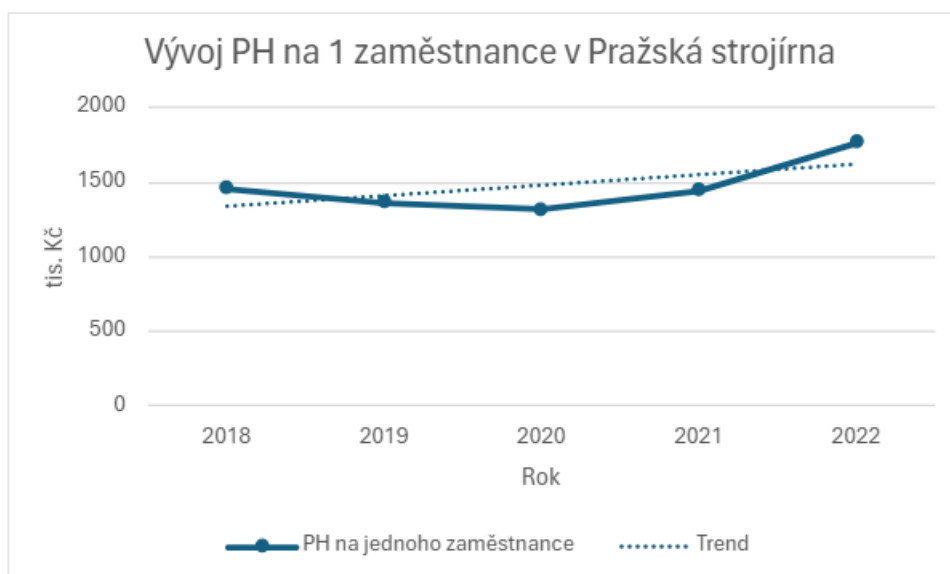
6.3.3 Vývoj přidané hodnoty na zaměstnance

V níže uvedené tabulce č. 8 uvedené počty zaměstnanců a vypočtená přidaná hodnota na jednoho zaměstnance ve sledovaném období.

Tabulka 7: Počet zaměstnanců a PH na 1 zaměstnance v společnosti Pražský strojírna

	Rok				
	2018	2019	2020	2021	2022
Počet zaměstnanců	96	109	118	107	107
PH na jednoho zaměstnance (tis. Kč)	1 462,65	1 365,18	1 321,74	1 444,88	1 770,58

Zdroj: vlastní zpracování podle [23]

Graf 10: Vývoj přidané hodnoty na zaměstnance v Pražská strojírna v letech 2018 – 2022

Zdroj: vlastní zpracování podle [23]

Hodnoty jednotlivých let, které jsou kolísavé, byly pro tvorbu grafu č. 10 použity z tabulky č. 8. Z grafu je vidět, že přidaná hodnota na zaměstnance v společnosti Pražská strojírna má ve sledovaném období mírně rostoucí trend. V letech 2019 a 2020 došlo k navýšení počtu zaměstnanců, což se následně negativně odrazilo na přidané hodnotě. Za celé sledované období PH na zaměstnance vzrostla o 21 %, minima dosahuje v r. 2020 a maxima v r. 2022.

6.3.4 Zhodnocení vývoje přidané hodnoty

V roce 2018 společnost uzavřela nové partnerské smlouvy se zahraničními firmami v Austrálii a Rusku, což následně pozitivně se projevilo na ekonomických výsledcích tohoto roku. Firma se nacházela ve fázi rozvoje a modernizace, a provedla investice do brousícího stroje AT2200-12E, do odpočinkového zázemí a bezpečnosti práce pro zaměstnance, a ukončila proces restrukturalizace, která trvala poslední dva roky. Došlo k navýšení přidané hodnoty o 27 % v porovnání s r. 2017.

Rok 2019: společnosti daří úspěšně působit na tuzemském a zahraničním trzích, vyšší objem zakázek firmy přivedl k mírnému navýšení tržeb a přidané hodnoty zhruba o 6 %. Rovněž byl zaznamenán nárůst proti r. 2018 VH před zdaněním o téměř 16 % a nárůst provozního VH o 17 %. Avšak, z důvodu navýšení počtu zaměstnanců o 13 lidí došlo k nevýraznému poklesu úrovně PH na zaměstnance o 6,6 % proti r. 2018.

V roce 2020, nehledě na koronavirovou pandemii, společnosti se podařilo mírně navýšit skoro všechny sledované ukazatele. Byl zaznamenán osmiprocentní nárůst tržeb, provozní VH vzrostl

o 7 % a VH před zdaněním prokázal růst o 9 %. Došlo i k růstu přidané hodnoty společnosti o 4,8 %, ale její celkový podíl na tržbách prokázal propad (i když jen o 1,1 %). Pokles o 3,1 % byl zaznamenán také i u přidané hodnoty na zaměstnance, z důvodu náborů nových pracovníků, a v tomto roce činila 1 321 tis. Kč.

V roce 2021, kromě následků pandemie COVID-19, se přidala i energetická krize, která přinesla extrémní nárůst cen na energie. Přestože společnosti se podařilo navýšit tržby o malých 2 %, výrazný skok nákladů vyvolal snížení zisků společnosti, což následně se projevilo poklesem provozního VH o 21,7 % a VH před zdaněním o 22,5 %. Vytvořená přidaná hodnota v tomto roce zaznamenala menší propad, jen o 0,9 %.

Ve stejném roce došlo i k fluktuaci zaměstnanců z 118 do 107 lidí, což v důsledku přivedlo i k devítiprocentnímu nárůstu PH na zaměstnance, což bylo prvním nárůstem sledovaného ukazatele od roku 2019.

Nehledě na začátek válečné krize i propadu důležitých pro společnost trhů, v roce 2022 byly dosažené nejvyšší tržby za celé sledované období a jejich nárůst sestavil 9,2 % v porovnání s r. 2021. V tomto roce významně vzrostla přidaná hodnota společnosti o 22,5 %, rovněž byl zaznamenán nárůst její podílu na tržbách do 37 %, což je nelepším výsledkem sledovaného období. Menší nárůst byl zaznamenán u provozního VH, jeho hodnota se zvýšila jen 3,2 % proti r 2021. I přesto úspěch výše nazvaných ukazatelů, VH před zdaněním se v tomto roce snížil o 5,4 %, a tím dosáhl svého minima ve sledovaném období.

6.4 ZETOR TRACTORS a.s.

Datum vzniku a zápisu do OR: 8. března 2004

Spisová značka: B 4126 vedená u Krajského soudu v Brně

Sídlo: Trnkova 3060/111, Líšeň, 628 00 Brno

Právní forma: Akciová společnost

Základní kapitál: 789 484 920,- Kč

Předmět podnikání: výroba, obchod a služby neuvedené v přílohách 1 až 3 živnostenského zákona, technicko-organizační činnost v oblasti požární ochrany, poskytování služeb v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, činnost účetních poradců, vedení účetnictví, vedení daňové evidence, pronájem nemovitosti, bytů a nebytových prostor.

Obrázek 9: Logo ZETOR TRACTORS a.s.

Zdroj: [24]

Společnost ZETOR TRACTORS a.s. (dále jen ZETOR) byla založena před 20 roky v Jihomoravském kraji, její hlavní činnosti je výroba zemědělských a lesnických strojů. Je jednou z největších podniků, v České republice a zaměstnává více než 400 zaměstnanců.

Společnost úspěšně působí na dalších zahraničních trzích: v Německu, Velké Británii, Francii, USA, Indii a Slovensku.

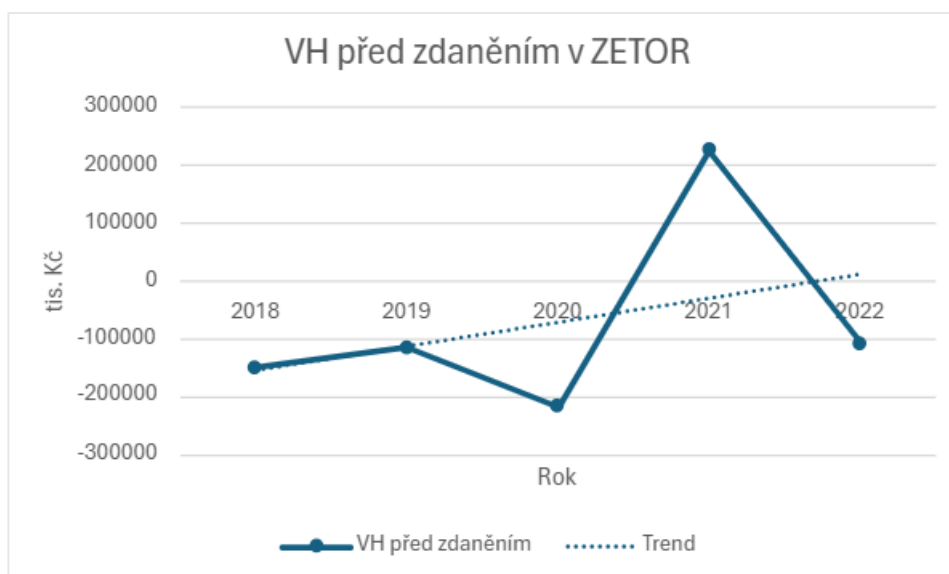
Jediným akcionářem společnosti ZETOR je společnost HTC INVESTMENTS a.s., IČO: 313 42 141, se sídlem v Bratislavě.

6.4.1 Hlavní výsledky

Tabulka 8: Ekonomické výsledky společnosti ZETOR (tis. Kč)

Položka	Rok				
	2018	2019	2020	2021	2022
Tržby	2 339 000	1 967 000	1 409 000	1 724 000	1 831 000
Přidaná hodnota	-138 807	557 396	144 467	297 871	-34 240
Provozní VH	-195 902	-127 628	-173 044	249 771	-83 596
VH před zdaněním	-149 506	-114 711	-216 921	226 361	-108 969

Zdroj: vlastní zpracování podle [24]

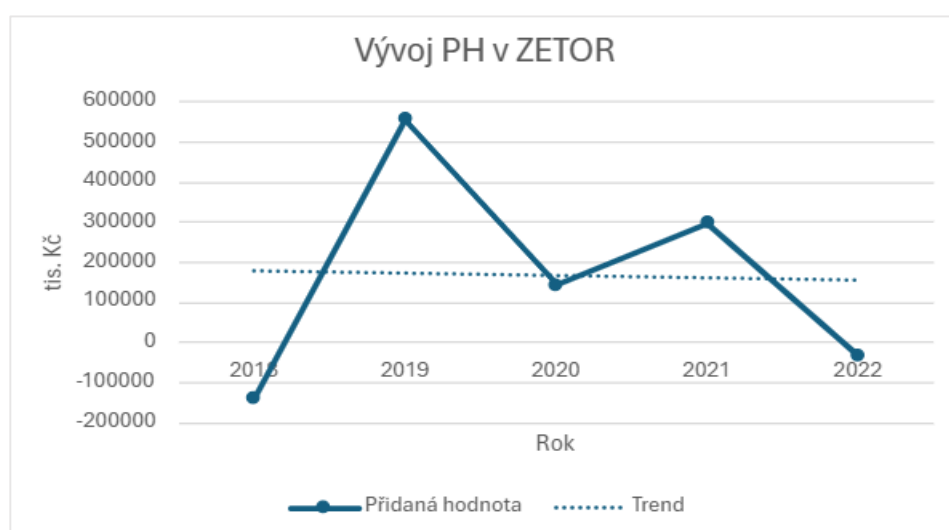

Graf 11: VH před zdaněním v ZETOR v letech 2018 – 2022

Zdroj: vlastní zpracování podle [24]

Na výše uvedených tabulce č. 8 a grafu č. 11 je vidět, že sledované ukazatele nejsou stabilní a v jednotlivých letech společnost dosahuje záporných hodnot. Negativně hodnotím vývoj tržeb, které za sledované období se snížily o 21,7 %. Rovněž nelze pozitivně hodnotit i vývoj provozního VH, který přestože vzrostl o 57,3 %, stále vykazuje záporné výsledky. Přidaná hodnota za celé období vzrostla o 75 %, avšak také nedosahuje kladných hodnot. Za celé sledované období společnosti se podařilo dosáhnout úspěšných a příznivých ekonomických výsledků jenom v r. 2021.

6.4.2 Vývoj přidané hodnoty

Graf 12: Vývoj přidané hodnoty v ZETOR v letech 2018 – 2022

Zdroj: vlastní zpracování podle [24]

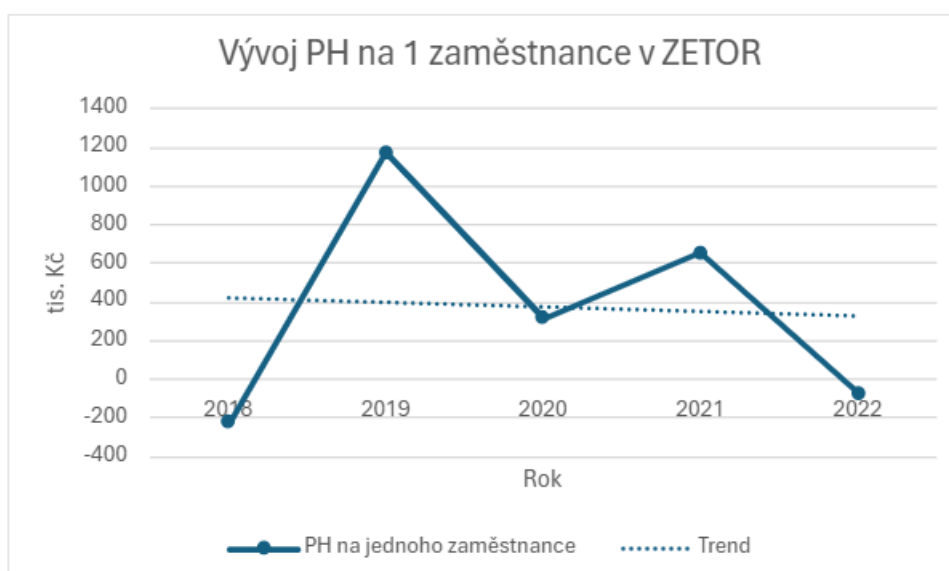
Hodnoty jednotlivých let, které jsou kolísavé, byly pro tvorbu grafu č. 12 použity z tabulky č. 8. V grafu je vidět, že křivka obsahuje extrémně výkyvy, hodnoty se kolísali mezi zápornými a kladnými, což říká o nestabilitě podniku a jeho zvýšené citlivosti na vnější faktory. Rok 2018 se prokázal nejhorší výsledkem ve sledovaném období s vytvořenou PH -138 mil. Kč, kvůli propadu zakázek a nízké poptávky, vyvolané neúrodou v zemědělství. Nejvyšší úroveň PH byla dosažena v roce 2019, což představovalo nárůst o 501 % proti r. 2018. Pod vlivem koronavirové a energetické krize, v letech 2020 a 2021 PH klesla o 74 a 46 procent proti r. 2019, ale společnosti se dařilo udržovat kladné výsledky. Avšak, v roce 2022 je zase vidět pokles pod nulu.

6.4.3 Vývoj přidané hodnoty na zaměstnance

Tabulka 9: Počet zaměstnanců a výpočet PH na zaměstnance v ZETOR

	Rok				
	2018	2019	2020	2021	2022
Počet zaměstnanců	619	474	461	454	444
PH na jednoho zaměstnance (tis. Kč)	-224,24	1 175,94	313,38	656,1	-77,12

Zdroj: vlastní zpracování podle [24]

Graf 13: Vývoj přidané hodnoty na zaměstnance v ZETOR v letech 2018 – 2022

Zdroj: vlastní zpracování podle [24]

Hodnoty jednotlivých let, které jsou kolísavé, byly pro tvorbu grafu č. 13 použité z tabulky č. 9. Přidaná hodnota na zaměstnance z výše uvedeného grafu kolísá stejně jako celková PH společnosti v grafu č. 12. V roce 2018 došlo k rozsáhlému propouštění zaměstnanců o 145 lidí, z důvodů kritických nákladů na nadvýrobu. Krize, ve které se vyskytla společnost, donutila vedení zkracovat počet zaměstnanců každoročně cca o 10 lidí. Za sledované období přidaná hodnota na zaměstnance vzrostla o 65 %, ale trend je klesající.

6.4.4 Zhodnocení vývoje přidané hodnoty

Prvním rokem sledovaného období je **rok 2018**, který společnost ZETOR zavírala s nepříznivými výsledky. Přesto vysoké tržby, které sestavili 2,3 mld. Kč v tomto roce, společnost utrpěla rozsáhlých nákladů na výrobu, jejich podíl na tržbách činil 96 %. K takové situaci především došlo z důvodu zavedení nové evropské směrnici 167/2013/EC (tzv. tractor mother regulation) jejich požadavky nesplňovali traktory společnosti, což přivedlo k neplánovanému redesignu modelů a následnému zpoždění uvedení nových traktorů na trh. Letní sucha, která postihla zemědělství v druhé polovině 2018 roku, se stala další příčinou rapidního poklesu prodejů společnosti. Vytvořená přidaná hodnota sestavila záporných 138,8 mil Kč, a dosáhla tím svého minima ve sledovaném období.

V roce 2019 celkové tržby zaznamenaly pokles o téměř 16 %, avšak firmě se podařilo efektivněji hospodařit s náklady bez neočekávaných události (snížení výkonové spotřeby o 29 %) což následně přivedlo k nárůstu přidané hodnoty o 501 %, její podíl na tržbách činil 28 %. Provozní VH se zvýšil o 34,9 % a VH před zdaněním se zvýšil o 23,3 %, avšak stále vykazují ztrátu.

Rok 2020 byl hlavně ovlivněn koronavirovou krizí, a především se to odrazilo na tržbách, jejichž pokles sestavil 28 % (jde o nejnižší tržby sledovaného období) proti r. 2019. Restriktivní opatření, které byly platné v této době, přerušili chod dodavatelského řetěze a negativně ovlivnily celé výrobní a prodejní procesy společnosti. Úroveň přidané hodnoty klesla o 74 %, avšak zůstává kladnou. Provozní VH klesl o 35,5 % a VH před zdaněním o 89 %, a tím společnost třetí rok za sebou vykázala účetní ztrátu.

V dalším 2021 roce došlo k navýšení tržeb o 22,3 % a následně byl zaznamenán rapidní růst přidané hodnoty o 106 %. Během roku společnost snížila počet zaměstnanců o 7 lidí, což pak pozitivně ovlivnilo i vývoj PH na zaměstnance – narůst o 109 %. Rovněž v tomto roce společnosti se podařilo i vydělat zisk: poprvé od r. 2018 hospodářský výsledek vykázal kladné

hodnoty. Provozní VH vzrostl o 244 % a VH před zdaněním vzrostl o 204 % proti r. 2020. Rok hodnotím velmi pozitivně.

Z důvodů válečné krize v roce 2022, došlo k menšímu navýšení tržeb (jen 6 %) než se očekávalo. Pokračující narůst cen na vstupní komodity a energie, a nepravidelnost v dodávkách materiálů zvolnily kompletaci traktorů firmy a jejich expedicí, což následně vyvolalo extrémní narůst nákladů společnosti. V tomto roce došlo k propadu přidané hodnoty o 148 %, a tím zase klesla pod nulu. PH na zaměstnance se také snížila o 112 %, i přes propouštění desítky zaměstnanců. Společnost zase vykazuje účetní ztrátu.

7 Shrnutí a hodnocení

V této kapitole autorka bakalářské práce celkově zhodnotí vývoj vytvořené přidané hodnoty ve vybraných podnicích strojírenství.

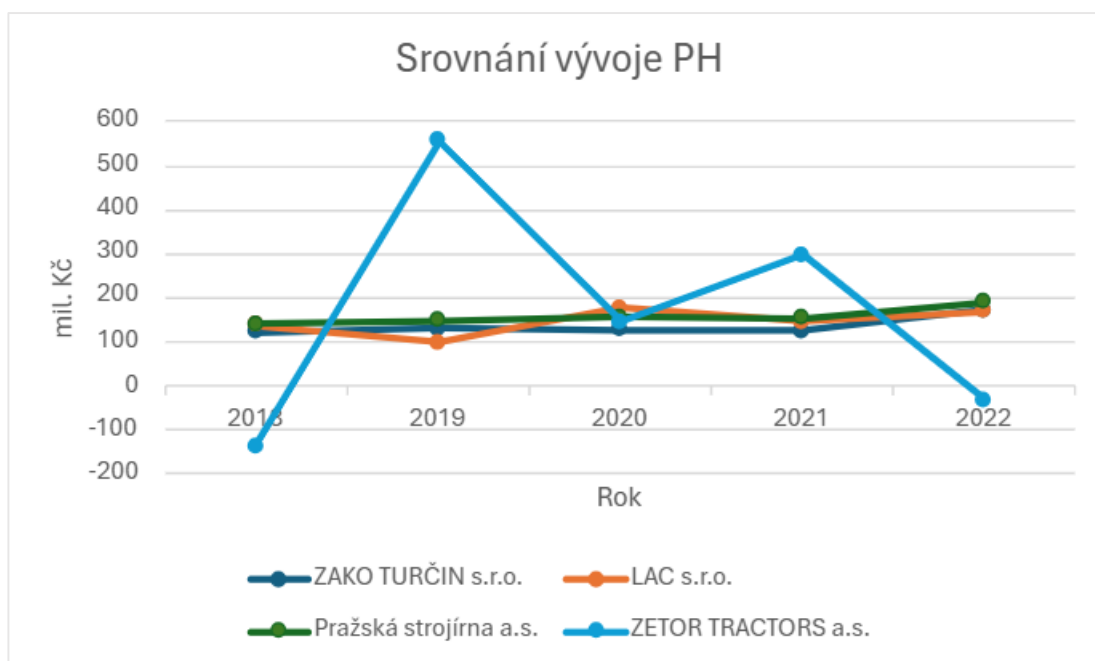
7.1 Zhodnocení vývoje přidané hodnoty

Níže uvedená tabulka č. 10 obsahuje vytvořené přidané hodnoty ve vybraných podnicích v letech 2018 – 2022.

Tabulka 10: Přidané hodnoty ve vybraných podnicích (tis. Kč)

Přidaná hodnota	Rok				
	2018	2019	2020	2021	2022
ZAKO	121 963	128 650	127 960	125 730	172 591
LAC	137 980	98 951	176 390	145 960	169 752
Pražská strojírna	140 414	148 805	155 965	154 602	189 452
ZETOR	-138 807	557 396	144 467	297 871	-34 240

Zdroj: vlastní zpracování podle [21,22,23,24]

Graf 14: Srovnání vývoje přidané hodnoty

Zdroj: vlastní zpracování podle [21,22,23,24]

ZAKO TURČÍN s.r.o

Za celé sledované období vytvořená přidaná hodnota v ZAKO prokázala docela stabilní a mírný vývoj a svého maxima dosahuje v roce 2022. V roce 2019 přidaná hodnota prokázala nárůst o 5,5 % proti r. 2018. V roce 2020 byl zaznamenán první pokles sledovaného období o 0,5 %, pak v roce 2021 přidaná hodnota dosáhla své nejnižší úrovně sledovaného období a se snížila o 1,7 % proti r. 2020. Výsledky těchto let byly především ovlivněné koronavirovou a energetickou krizí, avšak lze hodnotit pozitivně.

Nárůst přidané hodnoty za celé období činí 44 %, a podíl na tržbách se zvýšil z 47,2 % na 54,5 %.

LAC s.r.o

Tento podnik prokázal větší výkyvy v porovnání s minulým, avšak výsledky stále lze nazvat stabilními. Za celé sledované období bylo zaznamenáno jen dva poklesy PH. První pokles byl v roce 2019 o 28 %, z důvodu přenosu zakázek na další rok, což následně i snížilo celkové tržby v tomto roce. V roce 2020 firma se stabilizovala odběratelské vztahy a přidaná hodnota zase vzrostla o 78,3 %, čímž dosáhla své nejvyšší úrovně v sledovaném období. Druhý pokles se projevil v roce 2021 o 17 % proti r. 2020, pod vlivem extrémního nárůstu cen na energie.

Celkový nárůst přidané hodnoty za sledované 5 let činí 23 %, ale se prokazuje propad podílu na tržbách z 41 % na 29 %.

Pražská strojírna a.s.

Přidané hodnotě tohoto podniku je charakteristický stabilní růst během sledovaného období (nárůst o téměř 35 % v porovnání s r. 2018, podíl na tržbách se zvýšil o menších 1,7 %). K propadu vytvořené hodnoty došlo jenom v roce 2021, jeho pokles sestavil jen 0,9 % proti r. 2020. Společnosti se daří i přesto krize, které se objevily za poslední 5 let, úspěšně hospodařit a udržovat stabilitu podniku. Výsledky hodnotím velmi pozitivně.

ZETOR TRACTORS a.s.

Křivka sledovaného podniku projevila nejextrémnější výkyvy během sledovaného období, a v jednotlivých letech prokazovala negativní výsledky pod nulou. Za sledované 5 let, společnost dvakrát vykazovala zápornou přidanou hodnotu, a to v letech 2018 a 2022. Své nejvyšší úrovně přidaná hodnota dosáhla v roce 2019, její nárůst činil 501 % proti r. 2018. V roce 2020 vytvořená přidaná hodnota klesla o 74 % proti r. 2019, pak v roce zase vzrostla o 106 % proti r. 2020. Výsledky nelze hodnotit příznivě.

Shrnutí

Ve srovnání úrovně přidané hodnoty ve vybraných podnicích autorka nejlíp ohodnotila výsledky podniku ZAKO, který nejen prokazuje nejvyšší nárůst o 41,5 % v porovnání s ostatními podniky, ale i zaznamenal nejvýznamnějšího nárůstu podílu na tržbách, který na konci sledovaného období činil až 54,5 % (průměr za sledované období je 50 %). Přes krize, které v posledně období negativně ovlivňovaly světovou ekonomiku a tržní podmínky, se podniku daří úspěšně hospodařit s náklady a navyšovat přidanou hodnotu.

Ve srovnání vyšla dobře i Pražská strojírna s nárůstem přidané hodnoty 35 % za sledované období (podíl na tržbách kolísá mezi 33 % a 37 %, průměr je 35 %). O něco menší nárůst přidané hodnoty zaznamenala firma LAC s nárůstem 23 % (podíl na tržbách klesl z 41 % v r. 2018 na 29 %, silně kolísal, průměr je 37 %). ZETOR vykazuje také velmi kolísavé hodnoty s průměrem 10 %.

Přes dva roky se zápornou vytvořenou hodnotou však nejvyššího ročního průměru vytvořené přidané hodnoty vykazuje ZETOR a to ve výši 165 337 tis. Kč. Pražská strojírna vykazuje průměr 157 848 tis. Kč, LAC 145 807 tis. Kč a ZAKO 135 379 tis. Kč. V jednotlivých letech dosahuje nejvyšších hodnot vytvořené přidané hodnoty v r. 2019 a 2021 ZETOR, v r. 2018

a 2022 Pražská strojírna a v r. 2020 LAC. Absolutně nejvyšší hodnoty 557 396 tis. Kč vykazuje ZETOR, který vykazuje naopak i nejnižší vytvořenou hodnotu – 138 807 tis. Kč.

Výsledky podniku ZETOR autorka ohodnotila jako nejhorší v porovnání s ostatními. Podnik nezvládá negativní vliv externích faktorů a tím není schopný vytvářet přidanou hodnotu a udržovat ji.

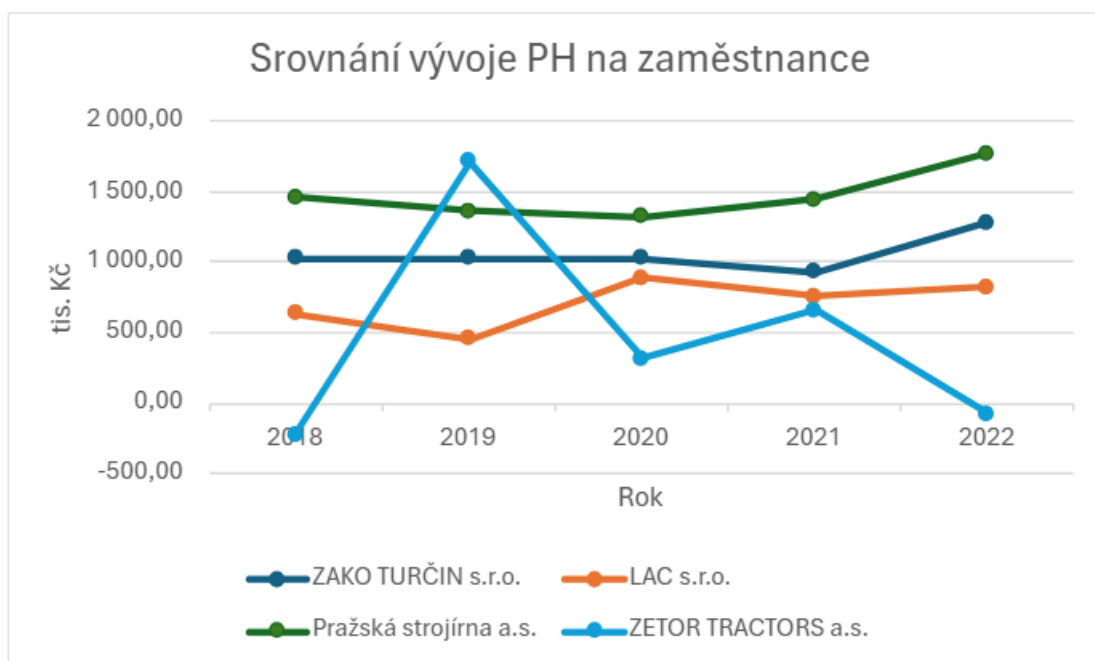
7.2 Zhodnocení vývoje přidané hodnoty na zaměstnance

Další tabulka č. 11 obsahuje vytvořené přidané hodnoty na zaměstnance ve vybraných podnicích v letech 2018 – 2022.

Tabulka 11: Přidané hodnoty na zaměstnance ve vybraných podnicích (tis. Kč).

Přidaná hodnota na zaměstnance	Rok				
	2018	2019	2020	2021	2022
ZAKO	1 024,9	1 029,2	1 031,9	931,3	1 278,5
LAC	634,6	451,3	888,3	756,1	825,5
Pražská strojírna	1 465,7	1 365,2	1 321,7	1 444,9	1 770,6
ZETOR	-224,2	1 175,9	313,4	656,1	-77,1

Zdroj: vlastní zpracování podle [21,22,23,24]

Graf 15: Srovnání vývoje přidané hodnoty na zaměstnance

Zdroj: vlastní zpracování podle [21,22,23,24]

ZAKO TURČÍN s.r.o.

Vytvořené přidané hodnotě na zaměstnance v společnosti ZAKO TURČÍN s.r.o. je charakteristický stabilní a mírný vývoj. Na křivce grafu č. 15 zodpovídající za vybraný podnik je vidět že v letech 2018-2020 nejsou extrémně výkyvy a PH každoročně rostla o méně než 1 procent. V roce 2021 byl zaznamenán jediný pokles sledovaného období o 9,7 %, který byl vyvolán poklesem celkové přidané hodnoty podniku. V roce 2022 společnost dosahuje svého maxima, který činil 1 279 tis. Kč (narůst o 24,8 % proti r. 2018). Od roku 2018 počet zaměstnanců se zvýšil o 16 lidí. Podniku se daří navyšovat své lidské zdroje, současně udržujíc růst vytvořené přidané hodnoty, což hodnotím pozitivně.

LAC s.r.o.

Křivka zodpovídající za vybranou společnost v grafu č. 15 obsahuje větší výkyvy, avšak výsledky stále lze hodnotit příznivě. Ve sledovaném období k poklesu PH došlo jenom dvakrát: v roce 2019 o 29 % proti r. 2018 a v roce 2021 o 15 % proti r. 2020, z důvodu propadu celkové PH podniku v těchto letech. Pro udržování růstu PH na zaměstnance společnost došla k propuštění 12 zaměstnanců za celé období. V roce 2020 dosáhla svého maxima (narůst o 40 % proti r. 2018, snížení počtu zaměstnanců o 18 lidí).

Pražská strojírna a.s.

Celkový počet zaměstnanců v společnosti Pražská strojírna kolísal během celého sledovaného období. Vytvořená přidaná hodnota na zaměstnance podniku Pražská strojírna se vzrostla o 20,8 % proti r. 2018 při 107 zaměstnancích, a v roce 2022 dosahuje své nejvyšší úrovně. Od roku 2019 do roku 2021 došlo k propadu PH na zaměstnance vůči r. 2018 kvůli navýšení počtu pracovní síly při příliš mírném vývoje celkové PH. Svého minima dosahuje v roce 2020 (pokles o téměř 10 % proti r. 2018), ve kterém společnost dosáhla nejvyššího počtu zaměstnanců ve sledovaném období – 118 lidí.

ZETOR TRACTORS a.s.

Vytvořené přidané hodnotě na zaměstnance vybraného podniku charakteristický nestabilní vývoj, na křivce je vidět extrémně výkyvy během celého sledovaného období s hodnoty, které v jednotlivých letech klesají pod nulu. Podnik je velmi citlivý na vnější změny, což se projevuje výraznými propady PH na zaměstnance, a každoročně propouštění zaměstnanců nemá příznivý dopad na situaci (počet zaměstnanců se snížil z 619 na 444 lidí). K roku 2022 nárůst sledovaného ukazatele činí 65 %, avšak se stále zůstává záporným. Podnik vykazuje nepříznivé výsledky.

Shrnutí

Růst vytvořené PH na zaměstnance podniku LAC autorka ohodnotila jako nejlepší výsledek mezi ostatními podniky – přidaná hodnota vzrostla o 30 % za sledované období. Společnosti ZAKO vzrostla hodnota vytvořené přidané hodnoty o 25 %, společnosti Pražská strojírna o 21 %, ZETOR pouze snížil ztrátu.

Nejvyššího ročního průměru vytvořené přidané hodnoty vykazuje Pražská strojírna a to 1 474 tis. Kč, ZAKO 1 059 tis. Kč, LAC. 711 tis. Kč a ZETOR pouze 134 tis. Kč. V jednotlivých letech dosahuje nejvyšších hodnot vytvořené přidané hodnoty vždy Pražská strojírna Absolutně nejvyšší hodnoty 1770,6 tis. Kč vykazuje Pražská strojírna, ZETOR vykazuje naopak nejnižší vytvořenou hodnotu – 224,2 tis. Kč

Záporné výsledky ZETOR byly zase ohodnocené jako nejslabší.

7.3 Doporučení pro podniky

Doporučením pro společnost ZAKO by mohlo být investování do nových výrobků a rozšíření svého sortimentu. Společnost prokázala docela stabilní vývoj ve zkoumaném období a mohla by zkusit se posouvat dál ve své nabídce.

Pro LAC bylo by vhodným, vzhledem k významnému kolísání počtu zaměstnanců, zvýšit odbornost zaměstnanců. Investování do rozvoje kvalifikaci svých pracovníky, přivede k vyšší efektivitě a kvalitě práce, co by mohlo přispět vytváření vyšší přidané hodnoty.

Doporučením pro Pražskou strojírnou bylo by provést analýzu svých nákladů a provést optimalizaci procesů. Vzhledem k snížení podílů PH na tržbách, podnik by se měl soustředit na navyšování efektivnosti své činnosti a zlepšení kvality.

Pro ZETOR by se mohlo osvědčit investování a rozšíření sortimentu, aby jejich produkce nebyla tak závislá na faktorech, které nemohou ovlivnit. K tomu ještě by bylo vhodné provést analýzu současných procesů, přezkoumat svou efektivitu a vylepšit strategické plánování, jaké by pomohlo společnosti vyrábět bez zbytečných nákladů.

ZÁVĚR

Tato bakalářská práce se skládá ze sedmi hlavních kapitol a se zabývala problematikou přidané hodnoty a její srovnáním ve vybraných podnicích strojírenství.

Teoretická část především uvádí do problematiky přidané hodnoty, a se zabývá vymezením základních teoretických pojmů o tom co je podnik, co je jeho hodnota, jeho efektivnost a konkurenceschopnost. Neoddělitelnou součástí práce byl i popis mezipodnikového srovnání, konkrétně benchmarkingu, který se aplikoval ve praktické části práce. Dále v teoretické části byla podrobně popsána přidaná hodnota, její druhy a způsoby výpočtu. Finální teoretická kapitola byla zaměřena na časové řady a popis trendu, což také bylo nezbytnou částí pro praktické srovnání vytvořené přidané hodnoty.

Pro praktickou část bylo vybráno 4 podniky (ZAKO TURČIN s.r.o., LAC s.r.o., Pražská strojírna a.s., ZETOR TRACTORS a.s.), ve kterých autorka sledovala vytvořenou přidanou hodnotu za poslední pět let. Nejdříve se v jednotlivých podkapitolách popisují podniky, jejich předmět činnosti a hlavní ekonomické výsledky. Údaje byly použity z výročních zpráv, které společnosti každoročně zveřejňují ve obchodním rejstříku. Vzhledem k tomu, že se jedná o volně dostupné materiály s rozsahem mnoha desítek stran, neuvedla je autorka v Přílohách. Dále grafickým způsobem byl znázorněn vývoj vytvořené přidané hodnoty během sledovaného období a přidán následný komentář. Vzhledem k tomu, že práce se zabývala srovnáním nejen velikosti celkové přidané hodnoty, ale i srovnáním velikosti přidané hodnoty na jednoho zaměstnance, nezbytným byl příslušný výpočet tohoto ukazatele. Jeho vývoj také byl graficky znázorněn a okomentován v příslušných podkapitolách. Poslední kapitola praktické části obsahovala celkové zhodnocení vývoje přidané hodnoty a přidané hodnoty na jednoho zaměstnance ve zkoumaném období a jejich srovnání mezi sebou, s následnými návrhy zlepšení pro podniky.

POUŽITÁ LITERATURA

- [1] MLČOCH, Jan. Oceňování podniku. 1. Praha: LINDE, 1998. ISBN 80-7201-145-6.
- [2] SYNEK, Miloslav a kol. Manažerská ekonomika. 1. Praha: Grada Publishing, 1996.
- [3] SYNEK, Miloslav. Podniková ekonomika. 2. Praha: C.H. Beck, 2000. ISBN 80-7179-388-4.
- [4] VOCHOZKA, Marek. Finance podniku: komplexní pojetí. Praha: Grada Publishing, 2021. Finanční řízení. ISBN 978-80-271-3267-6.
- [5] ZDENĚK, Mikoláš. Jak zvýšit konkurenceschopnost podniku. Praha: Grada Publishing, 2011. ISBN 978-80-247-6263-0.
- [6] SYNEK, Miloslav. Podniková ekonomika. 2. Praha: C.H. Beck, 2000. ISBN 80-7179-388-4.
- [7] Metody oceňování podniku. Online. Dostupné z: <https://inlnk.ru/xvXdA6>. [cit. 2023-11-05].
- [8] BRABENEC, Tomáš. Finanční analýza a plánování podniku. Online. Dostupné z: https://kfop.vse.cz/wp-content/uploads/page/1649/1FP303_prostorova-analyza.pdf. [cit. 2023-11-06].
- [9] AMERICAN SOCIETY FOR QUALITY. Benchmarking. Online. Dostupné z: <https://asq.org/quality-resources/quality-glossary/b>. [cit. 2023-11-05].
- [10] SYNEK, Miloslav a kol. Manažerská ekonomika. 1. Praha: Grada Publishing, 1996
- [11] VYSOKÁ ŠKOLA FINANČNÍ A SPRÁVNÍ. Benchmarking - konkureční analýza. Online. Dostupné z: <https://inlnk.ru/QwLDRA>. [cit. 2023-11-05].
- [12] MAŘÍK, Miloš. Určování hodnoty firem. [Praha]: Ekopress, 1998. ISBN 80-86119-09-2.
- [13] VOCHOZKA, Marek. Metody komplexního hodnocení podniku. 2. aktualizované vydání. Finance (Grada). Praha: Grada Publishing, 2020. ISBN 978-80-271-1701-7.

- [14] KNÁPKOVÁ, Adriana, Drahomíra PAVELKOVÁ, Daniel REMEŠ a Karel ŠTEKER. Finanční analýza: komplexní průvodce s příklady. 3., kompletně aktualizované vydání. Praha: Grada Publishing, 2017. Prosperita firmy. ISBN 978-80-271-0563-2
- [15] VOCHOZKA, Marek. Finance podniku: komplexní pojetí. Praha: Grada Publishing, 2021. Finanční řízení. ISBN 978-80-271-3267-6.
- [16] RŮČKOVÁ, Petra. Finanční analýza: metody, ukazatele, využití v praxi. 7. aktualizované vydání. Praha: Grada Publishing, 2021. Finance (Grada). ISBN 978-80-271-3124-2.
- [17] HRNOVÁ, S., FISCHER, J., HINDLS, R. A SIXTA, J. Národní účetnictví. Nástroj popisu globální ekonomiky. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2009.
- [18] MARINIČ, Pavel. Plánování a tvorba hodnoty firmy. Expert (Grada). Praha: Grada, 2008. ISBN 978-80-247-2432-4.
- [19] ARLT, Josef a Markéta ARLTOVÁ. Ekonomické časové řady: [vlastnosti, metody modelování, příklady a aplikace]. 1. vyd. Praha: Grada, 2007, 285 s. ISBN 978-80-247-1319-9.
- [20] Analýza časových řad. Online. Dostupné z: http://home.ef.jcu.cz/~janaklic/OPVVV_SMAC/anal%C3%BDza-asov%C3%BDch-ad-%C3%BAvod.html. [cit. 2024-04-22].
- [21] Výroční zpráva ZAKO TURČIN s.r.o. <https://or.justice.cz/ias/ui/rejstrik-firma.vysledky?subjektId=581384&typ=PLATNY>
- [22] Výroční zpráva LAC. <https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl-firma?subjektId=561951>
- [23] Výroční zpráva Pražská strojírna <https://or.justice.cz/ias/ui/rejstrik-firma.vysledky?subjektId=701171&typ=PLATNY>
- [24] Výroční zpráva ZETOR <https://or.justice.cz/ias/ui/rejstrik-firma.vysledky?subjektId=701630&typ=PLATNY>